

Rapport 5/2024

Økonomisk stønad til store barnefamilier

2024

Siste publikasjoner fra Kommunerevisjonen i Oslo

Kommunerevisjonens rapporter 2024

Rapport 1/2024	Vedlikehold og fornyelse av vann- og avløpsnett
Rapport 2/2024	Eierskapskontroll av Oslobolig AS
Rapport 3/2024	Grønne anskaffelser – klima- og miljøkrav
Rapport 4/2024	Regnskapsrevisjonen 2023 – Oppsummering av utvalgte undersøkelser

Kommunerevisjonens rapporter 2023

Rapport 1/2023	Eierskapskontroll av Oslo Business Region AS
Rapport 2/2023	Personvern i skoler
Rapport 3/2023	Munchmuseets arbeid med habilitet og forebygging av misligheter og korrupsjon
Rapport 4/2023	Oppfølging av barn og unge etter koronapandemien - Ungdomsskole og skolehelsetjenesten
Rapport 5/2023	Eiendomsforvaltning av Oslo kommunes tomme bygg
Rapport 6/2023	Helsehus i Oslo - Bemanning og kompetanse
Rapport 7/2023	Kommunens bruk av innkjøpsmakt – Samkjøpsavtaler
Rapport 8/2023	Regnskapsrevisjonen 2022 – oppsummering av utvalgte undersøkelser
Rapport 9/2023	Lokal medvirkning i plansaker
Rapport 10/2023	Oppfølging av eierskapskontroller
Rapport 11/2023	Rekruttering og oppfølging av fosterhjem
Rapport 12/2023	Konsulentbruk i Oslobygg KF
Rapport 13/2023	Tilbudet til hjemmeboende med demens og deres pårørende
Rapport 14/2023	Eierskapskontroll av Oslo Nye Teater AS
Rapport 15/2023	Fremkommelighet for personer med funksjonsnedsettelse
Rapport 16/2023	Kvalitet i helsehus
Rapport 17/2023	Oppfølgingsundersøkelse etter rapport 12/2020 Oppfølging av personer med ruslidelser
Rapport 18/2023	Oslo Origos arbeid med digitalisering av Oslo kommune
Rapport 19/2023	Tilfluktsrom
Rapport 20/2023	Personvern og informasjonssikkerhet i helse- og omsorgssektoren
Rapport 21/2023	Økonomisk sosialhjelp og økte levekostnader

Forord

Denne rapporten er et resultat av en forvaltningsrevisjon om behandling av søknader om økonomisk sosialhjelp til store barnefamilier. Revisjonen inkluderer også en oppfølgingsundersøkelse av rapport 10/2022 *Økonomisk stønad til store barnefamilier*.

Undersøkelsen er forankret i kontrollutvalgets vedtak av 29. august 2023 (sak 71) og tilhører området brukertilpassede tjenester med tilstrekkelig kvalitet, jf. bystyrets vedtak om *Overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020–2024* av 21. oktober 2020 (sak 283).

Forvaltningsrevisjon er en lovpålagt oppgave for Oslo kommune. Forvaltningsrevisjon er definert slik i kommuneloven § 23-3: «Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.»

Forvaltningsrevisjon i Oslo kommune gjennomføres i henhold til gjeldende standard for forvaltningsrevisjon i kommuner og fylkeskommuner i Norge (RSK 001).

Prosjektet er gjennomført av revisjonsrådgiver Mirna Aleric, seniorrådgiver Jorun Andreassen og seniorrådgiver Thea Westad Schjødt, sistnevnte som prosjektleder.

Vi vil takke Byrådsavdeling for sosiale tjenester og bydelene Bjerke, Frogner, Grorud, Grünerløkka, Nordre Aker og Sagene for nødvendig bistand i løpet av prosjektet.

8.3.2024

Hilde Ludt (sign.)
avdelingsdirektør

Thea Westad Schjødt (sign.)
seniorrådgiver

Innhold

Forord	3
Hovedbudskap	6
1. Innledning	10
1.1 Bakgrunn	10
1.2 Problemstillinger	10
1.3 Avgrensninger	11
1.4 Revisjonskriterier	11
1.5 Metodisk tilnærming og gjennomføring	11
1.6 Rapportens oppbygning	11
2 Økonomisk stønad til barnefamilier	13
2.1 Fakta og statistikk om økonomisk sosialhjelp til barnefamilier	13
2.2 Budsjetteksempel for familie som mottar økonomisk sosialhjelp	14
3 Økonomisk sosialhjelp i Bydel Sagene	17
3.1 Kartlegging og dokumentasjon av barnas behov	17
3.2 Vurdering av behov og vedtak	17
3.3 Bruk av vilkår	18
3.4 Kommunerevisjonens samlede vurdering	19
4 Status og oppfølging etter rapport 10/2022	21
4.1 Rapport 10/2022 Økonomisk stønad til store barnefamilier	21
4.2 Politisk behandling av forvaltningsrevisjonen	21
4.3 Kommunerevisjonens oppfølgingsundersøkelse	22
5 Konklusjoner og anbefalinger	43
5.1 Konklusjoner	43
5.2 Anbefalinger	45
6 Uttalelser til rapporten og Kommunerevisjonens vurdering av disse	46
6.1 Byråden for sosiale tjenester	46
6.2 Bydel Bjerke	46
6.3 Bydel Frogner	47
6.4 Bydel Grorud	47
6.5 Bydel Grünerløkka	48
6.6 Bydel Nordre Aker	49
6.7 Bydel Sagene	49
Referanser	51
Tabelloversikt	52
Vedlegg 1 Revisjonskriterier	53
Vedlegg 2 Metode	60

Vedlegg 3 Uttalelse fra byråden for sosiale tjenester	64
Vedlegg 4 Uttalelse fra Bydel Bjerke.....	66
Vedlegg 5 Uttalelse fra Bydel Frogner	67
Vedlegg 6 Uttalelse fra Bydel Grorud.....	69
Vedlegg 7 Uttalelse fra Bydel Grünerløkka.....	70
Vedlegg 8 Uttalelse fra Bydel Nordre Aker	73
Vedlegg 9 Uttalelse fra Bydel Sagene.....	75

Hovedbudskap

Kommunerevisjonen har undersøkt hvordan bydelene Bjerke, Frogner, Grorud, Grünerløkka, Nordre Aker og Sagene har behandlet et utvalg søknader om økonomisk stønad til store barnefamilier i perioden august 2022 til desember 2023. Undersøkelsen har også omfattet oppfølging av rapport 10/2022 *Økonomisk stønad til store barnefamilier*.

De fem bydelene som var omfattet av undersøkelsen i 2022, hadde en saksbehandling som nå i hovedsak var i tråd med regelverket i de undersøkte sakene. På den måten kunne de bidra til at barn og unges oppvekst ble mindre preget av foreldrenes økonomi. Det var likevel fortsatt enkelte forbedringsområder knyttet til tilstrekkelig kartlegging av alle familiene og begrunnelser i vedtak.

Bydel Sagene var ikke omfattet av forvaltningsrevisjonen i 2022. Bydelens saksbehandling var på flere områder ikke i tråd med regelverket. De fleste familiene i undersøkelsen var ikke blitt kartlagt. I fire av sakene var det i starten av 2023 ikke gitt barnetillegg til alle barn, med henvisning til generelle stordriftsfordeler. Det var da ikke foretatt individuelle vurderinger eller gitt tilstrekkelig begrunnelse.

Sammendrag

Rundt 5000 barn i Oslo kommune bor sammen med foresatte som mottar økonomisk sosialhjelp hver måned. Det er kommunen, ved bydelens NAV-kontor, som er ansvarlig for å yte økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven.

Sosialtjenesteloven har som formål å bedre levekårene for vanskeligstilte og bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder aktiv deltakelse i samfunnet. Barn og unge skal sikres en trygg oppvekst og kunne delta i alminnelige skole- og fritidsaktiviteter, uavhengig av foreldrenes økonomi.

For at NAV-kontoret skal kunne fange opp og avhjelpe vanskelige livssituasjoner for barn som lever i utsatte familier, må barnas situasjon kartlegges, og behovene hos det enkelte barnet skal vurderes konkret i begrunnelsen når vedtak fattes.

Tidligere tilsyn og revisjoner av NAVs ivaretagelse av barns behov når foreldre søker om økonomisk sosialhjelp, har avdekket en rekke avvik. Dette har vært i form av mangelfull kartlegging, fravær av individuelle vurderinger og at det ikke ble utbetalt stønad for mer enn tre barn i familier med fire eller flere barn.

Formålet med undersøkelsen har vært å innhente informasjon og avdekke eventuelle gjenstående svakheter og avvik i bydelenes praksis på området for å kunne bidra til forbedringer i kommunens arbeid.

Undersøkelsen har hatt følgende problemstillinger:

- Behandles søknader om økonomisk stønad for store barnefamilier i samsvar med gjeldende regler?
- Har byråden for sosiale tjenester og bydelene Bjerke, Frogner, Grorud, Grünerløkka og Nordre Aker iverksatt varslede tiltak og fulgt opp politiske føringer etter behandlingen av rapport 10/2022?

Undersøkelsen har vært rettet mot bydelene Bjerke, Frogner, Grorud, Grünerløkka, Nordre Aker og Sagene. Informasjon om de aktuelle bydelenes behandling av søknader om økonomisk stønad er innhentet ved gjennomgang av et utvalg saker og ved hjelp av enkelte supplerende intervjuer og skriftlig kommunikasjon. Informasjon om byrådets og bydelenes oppfølging av tiltak etter Rapport 10/2022 *Økonomisk sosialhjelp til store barnefamilier* er innhentet gjennom skriftlige redegjørelser og dokumentasjon.

Revisjonskriteriene som er lagt til grunn, er i hovedsak utledet fra sosialtjenesteloven, forvaltningsloven og kommuneloven med tilhørende rundskriv og veiledere.

Undersøkelsesperioden har vært august 2022 til desember 2023. I det følgende presenteres Kommunerevisjonens sentrale vurderinger.

Sentrale vurderinger

Byråden for sosiale tjenester

Byrådsavdelingen hadde iverksatt tiltak etter forvaltningsrevisjonen i 2022 som kunne bidra til bedre saksbehandling i bydelene. Kommunerevisjonen merker seg byrådsavdelingens redegjørelse om hvordan den gjennomfører tilsyn med tjenesten. Ut fra denne forståelsen av byrådsavdelingens tilsynsansvar hadde byrådsavdelingen fulgt opp føringen fra bystyrets organer om å påse at saksbehandlingen av søknader om økonomisk stønad for store barnefamilier skjer i tråd med regelverket.

Kommunerevisjonen merker seg imidlertid at saksbehandlingen i de gjennomgåtte sakene i Bydel Sagene på flere områder ikke var i tråd med regelverket. Bydel Sagene var ikke omfattet av forvaltningsrevisjonen i 2022.

Bydelenes behandling av søknad om økonomisk sosialhjelp i store barnefamilier

Basert på bydelenes redegjørelser og innsendt dokumentasjon er det Kommunerevisjonens vurdering at bydelene i hovedsak hadde gjennomført varslede tiltak etter forvaltningsrevisjonen i 2022.

Mappegjennomgangen i de fem bydelene som var omfattet av forvaltningsrevisjonen i 2022, viste at bydelene i hovedsak behandlet søknader om økonomisk stønad for store barnefamilier i samsvar med gjeldende regler. På den måten bidro de til at barn og unge kunne sikres en trygg oppvekst og kunne delta i alminnelige skole- og fritidsaktiviteter, uavhengig av

foreldrenes økonomi. Det var likevel enkelte forbedringsområder knyttet til tilstrekkelig kartlegging av alle familiene og begrunnelser i vedtak.

De fem bydelene hadde gjennomført kartlegging av barnas situasjon i de fleste familiene. Ingen av bydelene hadde foretatt en tilstrekkelig kartlegging av alle barnefamiliene. I en del tilfeller var det ikke dokumentert at helse var en del av kartleggingen. Helsesituasjonen til de enkelte familiemedlemmene kan påvirke familiens behov og gi økte utgifter. I de tilfellene der det ikke var gjennomført kartlegging, var det risiko for at bydelen ikke fikk tilstrekkelig grunnlag for å behandle saken. Manglende kartlegging kan medføre at bydelen ikke fanger opp informasjon om barnas behov.

Barnetillegg ble i hovedsak utbetalt for alle barn etter normerte satser. I tillegg fikk mange av familiene dekket utgifter til for eksempel møbler, briller eller tannregulering til barna etter individuelle vurderinger. Det var enkelte eksempler på at det ikke ble utbetalt barnetillegg etter normen. I disse tilfellene var det ikke dokumentert en individuell vurdering eller oppgitt en begrunnelse. I Bydel Frogner gjaldt dette i en sak der barnetillegg for et barn over 18 år som gikk på videregående skole, ble stoppet. I Bydel Bjerke fikk en familie i ett vedtak støtte utover normen med begrunnelsen helserelaterte utgifter, men det var ikke oppgitt noen begrunnelse i det neste vedtaket der det ikke ble gitt utvidet støtte.

Det var også et eksempel på praksis som kan medføre ulikebehandling på tvers av bydeler. Kommunerevisjonen merker seg at Bydel Frogner rutinemessig trakk 1000 kroner fra barnetillegget for elever i videregående skole som mottok stipend fra Lånekassen. Ingen av de andre undersøkte bydelene hadde tilsvarende praksis.

I alle de fem bydelene var det eksempler på at det ikke var benyttet tolk, eller at det ikke var dokumentert at tolk var vurdert, i tilfeller der det kunne være relevant. Bruk av tolk kan være avgjørende for å sikre at saker om økonomisk sosialhjelp er tilstrekkelig opplyst.

Bruk av vilkår var i hovedsak i tråd med regelverket. I Bydel Bjerke var det ikke dokumentert at konsekvenser for barna var vurdert i et konsekvensvedtak som innebar midlertidig stans i utbetaling av økonomisk stønad til brukeren.

I Bydel Sagene, som ikke var omfattet av forvaltningsrevisjonen i 2022, var det ikke foretatt kartlegging i sju av elleve undersøkte barnefamilier. Uten kartlegging hadde ikke bydelen grunnlag for å gjøre individuelle vurderinger knyttet til barnas behov. I fire saker var det i første del av undersøkelsesperioden ikke gitt barnetillegg for alle barn og i den forbindelse henvist til generelle stordriftsfordeler. Det var da ikke foretatt individuelle vurderinger eller gitt en tilstrekkelig begrunnelse.

Kommunerevisjonen merker seg at bydelen i løpet av året begynte å utbetale barnetillegg for alle barna i disse sakene, dels som følge av klage fra søkeren. Bydelen gjorde individuelle vurderinger i forbindelse med søknader om tilleggssytelser.

Anbefalinger

Kommunerevisjonen anbefaler bydelene Bjerke, Frogner, Grorud, Grünerløkka og Nordre Aker å vurdere behovet for ytterligere tiltak for å sikre at behandlingen er i tråd med gjeldende regelverk på området.

Kommunerevisjonen anbefaler Bydel Sagene å iverksette tiltak som sikrer at behandlingen av søknader om økonomisk stønad for store barnefamilier er i tråd med gjeldende regelverk på området.

Kommunerevisjonen anbefaler byråden for sosiale tjenester å vurdere behov for ytterligere tiltak, særlig rettet mot bydeler som ikke har vært omfattet av Kommunerevisjonens forvaltningsrevisjoner om økonomisk stønad i store barnefamilier.

Uttalelser til rapporten

Byråden og fem av bydelene meldte relevante tiltak ut fra rapportens anbefalinger. Bydel Sagene varslet ikke tiltak ut fra anbefalingene i den nåværende rapporten, men viste til at bydelen fulgte opp rapport 10/2022 om samme tema. Bydelen oppga at den ville fremme en sak for bydelsutvalget denne våren om oppfølging etter inneværende rapport.

Kommunerevisjonen legger til grunn at bydelen i den forbindelse vil komme med mer konkrete tiltak i lys av rapportens anbefalinger.

1. Innledning

1.1 Bakgrunn

Alle barn har rett til en levestandard som er tilstrekkelig for barnets utvikling, både fysisk, psykisk og sosialt, i tråd med barnekonvensjonen artikkel 27. Offentlige myndigheter skal hjelpe foreldre og andre med ansvar for barn å virkeliggjøre denne rettigheten. Kommunen ved bydelenes NAV-kontor skal bidra både til å forebygge sosiale problemer og til å hindre at personer havner i vanskelige livssituasjoner.

Familier som har behov for sosiale tjenester, er ofte i utsatte livssituasjoner, og det kan få alvorlige konsekvenser dersom de ikke får den hjelpen de trenger og har krav på. Ressursene barn og unge har tilgang til gjennom foreldre, har betydning for livs- og utviklingsmuligheter. Barn i familier med vedvarende lav inntekt presterer gjennomsnittlig dårligere på kognitive og språklige tester og har større risiko for å falle ut av skole og arbeidsliv. Jo flere ressurser familien har, desto bedre fysisk og psykisk helse kan barnet forvente å ha. Kommunale tjenester som sosialhjelp kan bidra til å forebygge sosial ulikhet og styrke barns trivsel og muligheter.

NAV skal kartlegge behovene i familiene og ta særlig hensyn til barna når de fastsetter stønadsbeløpet. Behovene til hvert enkelt familiemedlem skal inngå i kartleggingen. En rekke tilsyn på området har vist at det er risiko for at NAV-kontorene ikke i tilstrekkelig grad ivaretar barns behov ved tildeling av sosiale tjenester.

Kommunerevisjonen undersøkte i 2022 hvordan fem bydeler behandlet søknader om økonomisk stønad til store barnefamilier. Forvaltningsrevisjonen viste blant annet at bydelenes saksbehandling på flere områder ikke var i tråd med regelverket. Det var en stor risiko for at hvert enkelt barns behov ikke ble tilstrekkelig ivare tatt ved utmåling av økonomisk stønad.

Statsforvalteren har de siste årene gjennomført tilsyn med NAV-kontorenes ivaretagelse av barns behov når familien søker økonomisk stønad, som en del av et landsomfattende tilsyn. Tilsyn i Bydel Søndre Nordstrand og Bydel Vestre Aker i 2023 viste at NAV ikke foretok en tilstrekkelig kartlegging av barns behov ved søknad om økonomisk stønad. NAV-kontoret i de to bydelene foretok heller ikke en konkret og individuell vurdering og beslutning ved søknad om økonomisk stønad til barnefamilier.

1.2 Problemstillinger

Forvaltningsrevisjonens problemstillinger er:

- Behandles søknader om økonomisk stønad for store barnefamilier i samsvar med gjeldende regler?
- Har byråden for sosiale tjenester og bydelene Bjerke, Frogner, Grorud, Grünerløkka og Nordre Aker iverksatt varslede tiltak og fulgt opp politiske føringer etter behandlingen av rapport 10/2022?

1.3 Avgrensninger

Vi har i undersøkelsen sett på behandling av søknader om økonomisk stønad for store barnefamilier. Med store barnefamilier mener vi familier med fire eller flere barn. Uttrykket «barn» kan også omfatte personer over 18 år som fortsatt følger videregående skole, og som søkeren fortsatt har forsørgelsesansvar for, jf. Prop. 147 L (2014–2015), punkt 2.6.2.

1.4 Revisjonskriterier

Revisjonskriteriene er utledet fra sosialtjenesteloven, forvaltningsloven, kommuneloven, Arbeids- og velferdsdirektoratets rundskriv til lov om sosiale tjenester i NAV (R35-00) (sist oppdatert i august 2023), Veileder om økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven av 16. desember 2022, reglement for byrådet (byrådssak 124/19) og Velferdsetatens *Kvalitetshåndbok for sosiale tjenester* (sist oppdatert mai 2023). Kriteriene er gjengitt i kapittel 3 og nærmere beskrevet i vedlegg 1.

1.5 Metodisk tilnærming og gjennomføring

Undersøkelsen har vært rettet mot bydelene Bjerke, Frogner, Grorud, Grünerløkka, Nordre Aker og Sagene og byråden for sosiale tjenester. De fem første bydelene var omfattet av forvaltningsrevisjonen om økonomisk stønad til store barnefamilier i 2022. I tillegg har vi valgt å undersøke Bydel Sagene ettersom det ikke har vært gjennomført tilsyn med bydelen på dette området siden 2010. Bydelen oppga i en egenevaluering i 2019 at den hadde en utilstrekkelig praksis. Bydelen er heller ikke blant de fire bydelene som har vært omfattet av Kommunerevisjonens rapport 21/2023 *Økonomisk sosialhjelp og økte levekostnader*.

Informasjon om de aktuelle bydelenes behandling av søknader om økonomisk stønad er innhentet ved en gjennomgang av et utvalg saker i fagsystemet Fasit. Vi har sett på til sammen 36 saker, henholdsvis 5 i hver av bydelene Bjerke, Frogner, Grorud, Grünerløkka og Nordre Aker og 11 i Bydel Sagene. Vi har også stilt skriftlige spørsmål til bydelene og byråden om gjennomførte tiltak etter forvaltningsrevisjonen om samme tema i 2022 og gjennomgått svar og dokumentasjon i den forbindelse. For byråden er det ikke utledet kriterier. Resultater fra undersøkelsen av status i bydelene har betydning for konklusjonen med hensyn til byrådets oppfølging av rapport 10/2022.

Undersøkelsesperioden har vært august 2022–desember 2023. En mer utførlig beskrivelse av metoden brukt i undersøkelsen fremgår av vedlegg 2 til rapporten.

1.6 Rapportens oppbygning

Kapittel 2 inneholder informasjon og statistikk om økonomisk sosialhjelp til barnefamilier og viser et eksempel på et budsjett der en enslig forsørger med fire barn mottar økonomisk sosialhjelp. Kapittel 3 beskriver ulike sider ved saksbehandlingen av søknader om økonomisk bistand fra forsørgere med fire eller flere barn i Bydel Sagene. I kapittel 4 presenteres status for saksbehandlingen og oppfølgingen av tiltak etter Rapport 10/2022 i bydelene Bjerke, Frogner, Grorud, Grünerløkka og Nordre Aker samt for Byrådsavdeling for sosiale tjenester. Kapittel 5 inneholder Kommunerevisjonens konklusjon og anbefalinger. I kapittel 6 er vesentlige momenter

fra uttalelsene fra byråden og bydelene oppsummert og vurdert. De mottatte uttalelsene fremgår i sin helhet som vedlegg til rapporten.

2 Økonomisk stønad til barnefamilier

I dette kapittelet presenterer vi kort fakta og statistikk om økonomisk sosialhjelp til barnefamilier i Oslo kommune.

2.1 Fakta og statistikk om økonomisk sosialhjelp til barnefamilier

Økonomisk sosialhjelp er en midlertidig ytelse man kan få dersom man ikke har mulighet til å dekke nødvendige utgifter selv gjennom for eksempel arbeid, annen inntekt eller ved å bruke av oppsparte midler. De fleste som mottok sosialhjelp i Oslo i 2022, mottok ytelsen i mindre enn seks måneder, mens 15 prosent hadde mottatt sosialhjelp sammenhengende i to år eller mer.

Etter en periode med nedgang i antall mottakere av sosialhjelp økte antallet igjen i andre halvdel av 2022. Økningen har fortsatt i 2023. Det har også vært en økning i antallet mottakere av sosialhjelp som har hjemmeboende barn.

Antallet mottakere med hjemmeboende barn økte med 11 prosent fra 2021 til 2022, til 5033 mottakere. I 2023 hadde 504 av mottakerne av sosialhjelp 4 eller flere hjemmeboende barn under 18 år. Tabell 1 på neste side viser antall mottakere av sosialhjelp med 4 eller flere barn under 18 år, fordelt på bydelene, for årene 2021–2023.

Tabell 1 Antall mottakere av sosialhjelp med 4 eller flere barn under 18 år

	2021	2022	2023	Endring 2022– 2023 (prosent)
Alna	66	65	63	-3 %
Bjerke	24	27	26	-4 %
Frogner	11	13	12	-8 %
Gamle Oslo	71	85	68	-20 %
Grorud	18	22	26	18 %
Grünerløkka	33	41	35	-15 %
Nordre Aker	18	23	20	-13 %
Nordstrand	17	22	26	18 %
Sagene	18	20	21	5 %
St. Hanshaugen	19	20	15	-25 %
Stovner	62	69	74	7 %
Søndre Nordstrand	68	75	73	-3 %
Ullern	7	7	7	0 %
Vestre Aker	16	20	21	5 %
Østensjø	18	15	17	13 %
Total	466	524	504	-4 %

Note: Tall fra Velferdsetaten, VEL-DAP. På grunn av etterregistreringer i Fasit avviker antallet noe fra det som har blitt rapportert i Velferdsetatens årsrapport fra 2022. Barna er telt med dersom samværsprosenten er høyere enn 0 prosent. Opplysningene er hentet ved mottakers siste kontakt med NAV i Oslo i løpet av året.

Tabell 1 viser at det har vært en 4 prosent nedgang i antall familier med fire eller flere barn som har mottatt sosialhjelp i 2023, sammenliknet med året før. Samtidig var det 8 prosent flere slike familier i 2023 enn det var i 2021. Det var stor variasjon mellom bydelene når det gjaldt antall og utvikling i antallet. Bydelene med flest store barnefamilier som har mottatt sosialhjelp i 2023, var Bydel Stovner, Bydel Søndre Nordstrand, Bydel Gamle Oslo og Bydel Alna.

Økningen i antall mottakere av sosialhjelp sammenfaller i tid med høy generell prisstigning, både når det gjelder mat, strøm og husleie, og et økende rentenivå. Det har også ankommet flere flyktninger. I 2023 ankom 5375 asylsøkere til Norge, og 35 369 personer søkte om beskyttelse etter hjemmel om masseflyktsituasjon i Ukraina, ifølge tall fra Utlendingsdirektoratet. De første årene etter ankomst mottar mange flyktninger introduksjonsstønad og sosialhjelp, se blant annet SSB (2003).

Oslo kommune økte satsene i veiledende norm for økonomisk sosialhjelp i september 2022 og i 2023. Bakgrunnen for økningen av barnetillegget var en endring i sosialtjenesteloven som gjorde at det ikke lenger var lov å regne barnetrygd som inntekt i utmålingen av sosialhjelp. Kommunene fikk bevilget midler fra staten til å kompensere for dette. Oslo kommune hadde allerede retningslinjer om at barnetrygden skulle holdes utenfor denne beregningen. Samtidig var Oslos satser for barnetillegg lavere enn de veiledende satsene fra staten. Det ble derfor besluttet å oppjustere satsene for barn i Oslo.

I budsjettet for 2024 har byrådet videreført og prisjustert økte satser gjeldende fra 1. juli 2023, og det er satt av 1,58 milliarder kroner til økonomisk sosialhjelp. Det er snau 70 millioner kroner mer enn i budsjettet for 2023 og nesten 167 millioner kroner mer enn regnskapet for 2022.

Siden forvaltningsrevisjonen i 2022 ble gjennomført til 1. januar 2024, har satsene for barnetilleggene i økonomisk sosialhjelp blitt mer enn doblet. Fra 1739 kroner til 3961 kroner for barn fra 0 til 10 år og fra 2303 kroner til 5244 kroner for barn over 11 år.

2.2 Budsjetteksempel for familie som mottar økonomisk sosialhjelp

2.2.1 Livsopphold

De veiledende satsene for økonomisk sosialhjelp skal dekke livsopphold. Det vil si utgifter til grunnleggende behov som mat, klær, kommunikasjon, husholdningsartikler, hygiene, møbler og mindre helseutgifter. Satsene ble økt med 4,2 prosent fra 1. januar 2024. Mellom 1. juli og 31. desember 2023 var de veiledende satsene for økonomisk sosialhjelp i Oslo som følger:

- Ektepar/samboere: 13 147 kroner per måned
- Enslige forsørgere: 9777 kroner per måned
- Barnetillegg 0–10 år: 3801 kroner per måned
- Barnetillegg 11–18 år: 5033 kroner per måned
- Unge hjemmeboende 18–23 år: 5033 kroner per måned

Foreldre som har barn under 18 år boende fast hos seg, har rett til barnetrygd. Det er et vilkår for rett til barnetrygd at barnet og den barnet bor fast hos, har lovlig opphold i Norge. Enslige forsørgere kan ha rett til utvidet barnetrygd og småbarnstillegg for barn mellom null og tre år. Barnetrygden regnes ikke som en del av inntektene og kommer i tillegg til stønader fra NAV. Fra 1. januar 2024 er satsene for barnetrygd økt med 200 kroner for barn over 6 år. Mellom 1. juli og 31. desember 2023 var satsene for barnetrygd som følger:

- Barn over 6 år: 1310 kroner
- Barn under 6 år: 1766 kroner
- Utvidet barnetrygd: 2516 kroner
- Småbarnstillegg: 696 kroner

2.2.2 Boutgifter: husleie og strøm

Utgifter til å bo, som husleie og strøm, kommer i tillegg til livsoppholdet. Familier med fire eller flere barn som mottar sosialhjelp, vil ofte kvalifisere til statlig bostøtte, som kan gis til personer med lave inntekter og høye boutgifter. I tillegg kan personer som leier kommunal bolig, kvalifisere til kommunal bostøtte. De fleste familiene i vårt utvalg i forbindelse med denne forvaltningsrevisjonen mottok støtte til husleie som en del av sosialhjelpen. Denne støtten dekket det gjenværende av husleien etter at eventuell bostøtte var trukket fra. Godt over halvparten av disse familiene mottok også støtte til strøm som en del av sosialhjelpen.

2.2.3 Eksempelbudsjett

Vi har i tabell 2 tatt utgangspunkt i et budsjett for en enslig kvinne som er forsørger for 4 barn, 2 gutter på 10 og 11 år og 2 jenter på 13 og 14 år, for å fylle inn tallene i tabellen under. Familien har ikke inntekter verken i form av arbeidsinntekt, stønader fra NAV eller barnebidrag. Vi har i eksempelet lagt til grunn at søkeren mottar utvidet barnetrygd som enslig forsørger. I praksis kan det være en del som regnes som enslige forsørgere fordi de bor alene med barna, men som ikke mottar utvidet barnetrygd fordi de har en ektefelle som bor i et annet land.

I tabellen sammenliknes budsjettet for den tenkte familien med Statens institutt for forbruksforskning (SIFOs) referansebudsjett. Referansebudsjettet er ment å vise hva det koster å opprettholde et akseptabelt forbruksnivå som de fleste kan leve på uten å skille seg for mye ut, og kunne sette litt penger til side for uforutsette utgifter.

Tabell 2 Eksempel på budsjett for enslig forsørger med fire barn

	Eksempelfamilie	SIFOs referansebudsjett
Barnetrygd	8 212 kr	
Livsopphold	28 677 kr	
Sum	36 889 kr	37 731 kr

Note: Beregningene i tabellen er gjort basert på informasjon fra NAV, Oslo kommune og OsloMet om henholdsvis satser for barnetrygd, sosialhjelp og SIFOs referansebudsjett. Vi har benyttet satsene som gjaldt frem til desember 2023.

Tabell 2 viser at denne familien har 36 889 kroner å bruke til livsopphold når boutgifter er holdt utenfor. Til sammenlikning er Statens institutt for forbruksforskning referansebudsjett for denne familien 37 731 kroner, det vil si omtrent 800 kroner mer enn det denne familien får utbetalt.

De veiledende satsene for økonomisk sosialhjelp varierer med barnas alder og familiesituasjon. SIFOs referansebudsjett varierer noe med kjønn. Det betyr at budsjettet vil se annerledes ut for andre familiekonstellasjoner. Gjennomgående vil enslige forsørgere ligge tettere opp til, og i noen tilfeller over SIFO-satsene, mens par med barn, og personer uten barn, vil ha inntekter under SIFOs referansebudsjett.

Økonomisk sosialhjelp er ment å være en midlertidig inntektssikring som skal sikre en nøktern standard. En mottaker av sosialhjelp vil kunne motta tilleggsytelser for å finansiere innbo og utstyr ved etablering i bolig eller ved behov for vedlikehold eller fornyelse dersom vedkommende ikke kan finansiere dette selv.

I praksis så vi i utvalget i mappegjennomgangen at et mindretall av familiene hadde sosialhjelp som eneste inntekt. Andre inntekter kunne være private, som barnebidrag eller private husleieinntekter, eller i form av ulike stønader, for eksempel arbeidsavklaringspenger, uføretrygd eller kvalifiseringsstønad. For personer som har andre inntekter, avkortet livsoppholdet som utbetales fra NAV som sosialhjelp, tilsvarende. Ingen av personene i utvalget hadde arbeidsinntekt mens de mottok sosialhjelp til livsopphold. En del som hadde stønad fra NAV, mottok supplerende livsopphold.

3 Økonomisk sosialhjelp i Bydel Sagene

Kommunerevisjonen har høsten 2023 gjennomgått elleve saksmapper for mottakere av sosialhjelp med fire eller flere barn i Bydel Sagene. Dette tilsvarer en gjennomgang av 190 vedtak inkludert tilhørende søknader, dokumentasjon og journalnotater. Én av familiene var ny i 2023, og én familie hadde første vedtak om sosialhjelp i 2022. De andre familiene hadde mottatt sosialhjelp over flere år, sammenhengende eller i perioder.

3.1 Kartlegging og dokumentasjon av barnas behov

3.1.1 Kriterium

- Før NAV-kontoret fatter vedtak om økonomisk stønad til store barnefamilier, må det sørge for at saken er tilstrekkelig opplyst. Dette innebærer blant annet å kartlegge søkerens situasjon som forsørger, herunder behovet og livssituasjonen til hvert enkelt barn.

3.1.2 Fakta

Barnas situasjon var kartlagt i fire av de elleve sakene. Kartleggingene inkluderte barnehage/skole, sosiale forhold og fritidsaktiviteter og, med ett unntak, helse. I tillegg var det i én sak gjennomført en kartlegging i 2021. Denne inkluderte imidlertid ikke fritidsaktiviteter eller helse, og informasjonen om familien så ikke ut til å være oppdatert de siste to årene.

I sakene der barna ikke var kartlagt, fremkom barnas navn og alder og i noen tilfeller om barna gikk i barnehage eller på skole. I to saker fremkom i tillegg noe informasjon om fritidsaktiviteter eller fravær av slike.

Den som søker om sosialhjelp, må dokumentere opplysninger om seg selv og om sin økonomiske situasjon. Denne dokumentasjonen forelå i ni av de elleve gjennomgåtte sakene i tilfeller der stønad var innvilget. I to saker var det innvilget stønad selv om det manglet dokumentasjon som bydelen hadde bedt om. Det var tegn til at det forelå særlige hensyn i disse sakene. Det var også eksempler på at det var gitt avslag på grunn av manglende dokumentasjon.

3.2 Vurdering av behov og vedtak

3.2.1 Kriterier

- Ved utmåling av økonomisk stønad skal det gjøres individuelle vurderinger av behovet for barnetillegg for alle barna i den enkelte familien.
- NAV-kontorets vurdering av søknaden om økonomisk stønad skal baseres på familiens faktiske og økonomiske situasjon på søknadstidspunktet.
- Vedtaket skal være skriftlig og tilstrekkelig begrunnet.
- Ved avslag etter sosialtjenesteloven § 18 skal NAV-kontoret vurdere om det kan innvilges stønad etter sosialtjenesteloven § 19.
- Søkeren skal gis opplysninger om klageadgang.

3.2.2 Fakta

I de gjennomgåtte sakene var det i 4 saker ikke gitt barnetillegg til alle barna under 18 år som søkeren hadde forsørgeransvar for, i slutten av 2022 og starten av 2023. Det var i disse sakene henvist til generelle «stordriftsfordeler» eller at barnetrygden kunne brukes til å dekke klær, sko og fritidsaktiviteter for barna. I én av sakene hadde NAV i et vedtak våren 2023 vist til en regel om at sosialhjelp ikke dekker utgifter til mer enn tre barn, og deretter innvilget normert barnetillegg for fire av seks barn med henvisning til at søkeren hadde stor forsørgerbyrde.

I 2 av de 4 sakene der det ikke var gitt barnetillegg til alle barna under 18 år, hadde søkeren klaget på vedtaket og deretter fått innvilget barnetillegg for alle barna. I de 2 øvrige sakene gikk NAV i løpet av 2023 over til å innvilge normert barnetillegg for alle barn under 18 år som søkerne hadde forsørgeransvar for.

I den ene av sakene varierte det om det ble gitt barnetillegg for en elev i videregående skole som var over 18 år, uten at det var begrunnet i vedtaket i de tilfellene barnetillegg ikke ble gitt. I de tre andre sakene der det var barn i familien som gikk på videregående skole, mottok søkerne fullt barnetillegg for disse. Dette gjaldt også om barnet var over 18 år.

Barna var omtalt i alle vedtakene, men det varierte hvor mye informasjon som kom frem om barna. Alle vedtakene inneholdt informasjon om barna gikk på skole eller i barnehage, og de fleste inneholdt informasjon om barnas fødselsår og kjønn. I om lag halvparten av sakene inneholdt vedtakene informasjon om barna gikk på fritidsaktiviteter, og hvis det var tilfelle, om søkeren hadde utgifter til dette. Dette er opplysninger om forhold som gir behov for økonomisk stønad.

I ti av elleve saker var det søkt om og innvilget tilleggsutgifter. Mange av disse var relatert til barna. Det dreide seg om tannbehandling/kjeveortoped, briller, fritidsaktiviteter, møbler og hvitevarer som kjøleskap og komfyr og høytidstillegg. I vedtak som omhandlet tilleggsutgifter, var det foretatt og dokumentert individuelle vurderinger.

Ved avslag etter § 18 var det foretatt vurdering etter § 19 i de undersøkte sakene.

I alle vedtak var det gitt opplysninger om klageadgang. Tolk var ikke omtalt i noen av sakene, og det var heller ikke tegn til behov for tolk.

3.3 Bruk av vilkår

3.3.1 Kriterier

- Når NAV-kontoret stiller vilkår knyttet til økonomisk stønad, må vilkåret fremkomme av og begrunnes i vedtaket. Vedtaket må gi konkret uttrykk for hva som forventes, og hva som kan bli konsekvensen dersom vilkåret ikke oppfylles.
- Ved brudd på vilkår skal NAV-kontoret vurdere om bruddet skal få konsekvenser. Kontoret må i den forbindelse sikre at stønadsmottakeren får uttale seg før vedtak fattes, blant annet

om årsak til brudd og hvilken betydning konsekvensen får for mottakeren og dennes familie. Barnas behov skal vurderes og ivaretas særskilt.

- Når konsekvensen skal iverksettes, må det fattes eget vedtak. Stønadmottakeren skal gis opplysninger om klageadgang.

3.3.2 Fakta

Det var stilt vilkår i tre av de undersøkte sakene. Konsekvenser ved brudd på vilkåret fremgikk av vedtakene. I en av sakene var vilkåret brutt. Her forelå et konsekvensvedtak. I vedtaket fantes ikke spor av vurderinger av konsekvenser for barna ved reduksjon av livsopphold for søkeren. I den aktuelle saken fremgikk det at NAV hadde forsøkt å komme i kontakt med brukeren over telefon, men brukeren var ikke tilgjengelig. Det ble opplyst om klageadgang i vedtaket.

3.4 Kommunerevisjonens samlede vurdering

Kommunerevisjonens undersøkelse viser at Bydel Sagenes behandling av søknader om økonomisk stønad fra store barnefamilier på flere områder ikke var i tråd med regelverket i de gjennomgåtte sakene.

Bydelen sørget i de fleste gjennomgåtte tilfellene ikke for tilstrekkelig opplysning av saken, ettersom det ikke var foretatt kartlegging av barnas situasjon i undersøkelsesperioden i sju av de elleve undersøkte sakene. I sakene der det ikke var foretatt kartlegging, var det risiko for at NAV ikke fikk tilstrekkelig grunnlag for å behandle saken. Manglende kartlegging kan medføre at NAV ikke fanger opp informasjon om barnas behov.

Barna var omtalt i alle vedtakene, og vedtakene var med det delvis begrunnet. I saker der det ikke var foretatt kartlegging, hadde ikke bydelen grunnlag for å gjøre individuelle vurderinger eller gi en tilstrekkelig begrunnelse for vedtaket. Det var gjort individuelle vurderinger i forbindelse med søknad om tilleggsytelser. Slike tillegg kan bidra til å dekke barns behov med hensyn til blant annet fritid og helse.

Bydelen hadde i fire av de elleve sakene ikke gitt barnetillegg for alle barna søkeren hadde forsørgeransvar for. Det skal foretas individuelle vurderinger, og eventuelle stordriftsfordeler må vurderes konkret. Det var ikke tilfellet i de aktuelle sakene. Det var da ikke foretatt individuelle vurderinger eller gitt tilstrekkelig begrunnelse. Kommunerevisjonen understreker at det er i strid med sosialtjenesteloven dersom barnetrygden legges til grunn som inntekt i beregningen av økonomisk stønad. Kommunerevisjonen merker seg at barnetillegg senere ble gitt for alle barna i disse fire sakene.

Vedtakene oppfylte ellers formelle krav.

Bydelen hadde ikke vurdert barnas behov ved iverksetting av et konsekvensvedtak som innebar reduksjon av utbetaling. Fravær av slik vurdering medfører risiko for at den midlertidige reduksjonen i utbetaling av økonomisk stønad går ut over barna. Risikoen økte ved at bydelen ikke lyktes med å komme i kontakt med brukeren slik at vedkommende fikk uttale seg.

Kommunerevisjonen merker seg at bydelen ikke avregnet barnetillegg mot stipend for elever som gikk på videregående skole, i de gjennomgåtte sakene.

4 Status og oppfølging etter rapport 10/2022

I dette kapittelet presenteres oppfølgingen etter rapport 10/2022 *Økonomisk stønad til store barnefamilier*. For bydelene presenteres også resultatene av mappegjennomgangen i 2023.

4.1 Rapport 10/2022 Økonomisk stønad til store barnefamilier

Kommunerevisjonen undersøkte i 2022 hvordan bydelene Bjerke, Frogner, Grorud, Grünerløkka og Nordre Aker hadde behandlet et utvalg søknader om økonomisk stønad til store barnefamilier i perioden 2020 til og med april 2022, og hvordan byråden for arbeid, integrering og sosiale tjenester hadde fulgt opp bydelers tiltak etter Statsforvalterens tilsyn på området.

Bydelenes saksbehandling var på flere områder ikke i tråd med regelverket. De fleste sakene var ikke tilstrekkelig opplyst, ingen av bydelene hadde dokumentert individuelle vurderinger av alle barnas behov, og behovsberegningene var i hovedsak ikke basert på familienes faktiske økonomiske situasjon. Det var en stor risiko for at hvert enkelt barns behov ikke ble tilstrekkelig ivaretatt ved utmåling av økonomisk stønad.

Selv om byråden hadde ført tilsyn med bydelenes myndighetsutøvelse og iverksatt relevante tiltak etter Statsforvalterens tilsyn, viste undersøkelsen at de fem bydelenes praksis fortsatt ikke var tilfredsstillende. Kommunerevisjonen mente det var grunn til å stille spørsmål ved om byråden hadde iverksatt tilstrekkelige effektive tiltak som kunne ha bidratt til en tilfredsstillende praksis på tvers av bydelene.

Byråden og bydelene varslet tiltakene som gjengis i punkt 4.3.

4.2 Politisk behandling av forvaltningsrevisjonen

Kontrollutvalget behandlet rapporten 17. september 2022 (sak 62). Helse- og sosialutvalget behandlet rapporten 29. november 2022 (sak 109) og gjorde kontrollutvalgets innstilling til sin. Bystyret behandlet rapporten 14. desember 2022 (sak 371) og vedtok enstemmig innstillingen fra helse- og sosialutvalget. Bystyrets vedtak var følgende:

Bystyret konstaterer at Kommunerevisjonens rapport 10/2022 *Økonomisk stønad til store barnefamilier* viser at bydelene Bjerke, Frogner, Grorud, Grünerløkka og Nordre Akers saksbehandling av søknader om økonomisk stønad for store barnefamilier var i strid med regelverket på flere områder. De fleste sakene var ikke tilstrekkelig opplyst, ingen av bydelene hadde dokumentert individuelle vurderinger av alle barnas behov, og behovsberegningene var i hovedsak ikke basert på familienes faktiske økonomiske situasjon. Manglende språkforståelse synes ikke tilstrekkelig ivaretatt. Det er bekymringsfullt at saker begrunnes med at familier med flere barn har «stordriftsfordeler», og at barnetrygden dekker utgifter. Det var stor risiko for at hvert enkelt barns behov ikke ble tilstrekkelig ivaretatt ved utmåling av økonomisk stønad.

Bystyret mener det er uheldig at fagsystemet Fasit over tid var lagt opp slik at det automatisk ble innvilget barnetillegg for maksimalt tre barn uavhengig av om det var flere barn i familien. Dette skjedde til tross for at det var en kjent svakhet at bydelene ikke i tilstrekkelig grad utmålte barnetillegg for alle barna i familier med mer enn tre barn. Bystyret konstaterer videre at selv om byråden for arbeid, integrering og sosiale tjenester hadde ført tilsyn med

bydelenes myndighetsutøvelse og iverksatt relevante tiltak etter Statsforvalterens tilsyn, så viser undersøkelsen at de fem bydelenes praksis fortsatt ikke var tilfredsstillende. Bystyret stiller derfor spørsmål ved om byrådets tiltak har vært tilstrekkelig effektive.

Norge har som mål at alle barn skal vokse opp under trygge sosiale og økonomiske forhold. Samtidig vokser stadig flere barn opp i lavinntektsfamilier. Sosialtjenesteloven har som formål å bedre levekårene for vanskeligstilte og bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder aktiv deltakelse i samfunnet. Det er kommunen, ved bydelens NAV-kontor, som er ansvarlig for å yte økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven. For å sikre en forsvarlig økonomisk stønad er det viktig at kommunen også sikrer at barnas behov blir tilstrekkelig kartlagt og vurdert ved utmålingen av sosialhjelp.

Bystyret ser med stort alvor på det som fremkommer i Kommunerevisjonens rapport 10/2022. Byråden og bydelene har gjennom tilsyn utført av Statsforvalteren, bydelers egne evalueringer og bekymringer meldt av sosial- og eldreombudet over tid mottatt informasjon om avvik og svakheter som gir risiko for at barnas behov ikke blir tilstrekkelig ivaretatt ved utmåling av økonomisk sosialhjelp i store barnefamilier. Bystyret forutsetter at byråden påser at saksbehandlingen av søknader om økonomisk stønad for store barnefamilier skjer i tråd med regelverket. Bystyret ber Kommunerevisjonen starte en utvidet oppfølgingsundersøkelse etter rapport 10/2022 allerede i 2023.

4.3 Kommunerevisjonens oppfølgingsundersøkelse

Ifølge kommuneloven § 23-2 skal kontrollutvalget påse at vedtak bystyret treffer ved behandlingen av forvaltningsrevisjonsrapporter, blir fulgt opp. Det er byrådet som etter kommuneloven har ansvaret for oppfølgingen av bystyrets vedtak.

Kommunerevisjonen har undersøkt om tiltakene som ble varslet, er iverksatt, samt om vedtak fra behandlingen av rapporten i bystyrets organer er fulgt opp. I tråd med bystyrets vedtak har Kommunerevisjonen gjennomført en utvidet oppfølgingsundersøkelse der vi i tillegg til å undersøke om varslede tiltak har blitt gjennomført, også har foretatt en ny mappegjennomgang for å undersøke om gjeldende praksis er i tråd med regelverket.

4.3.1 Byråden for sosiale tjenester

a. Varslede tiltak

- Byrådsavdelingen ville fortsette med de tiltakene og aktivitetene som fremkom av rapporten, og bemerket at dette var et kontinuerlig arbeid.
- Praksisorienterte fagdager med ulike temaer innenfor sosialtjenestens områder ville bli arrangert to til tre ganger i året.
- Når endelig rapport forelå, ville byrådsavdelingen sikre at den ble gjort kjent for alle bydelene og avdelingen.

b. Status på oppfølgingstidspunktet

Kontinuerlig arbeid med eksisterende aktiviteter

Byrådsavdelingen opplyste at det viktigste tiltaket for å sikre at det utmåles sosialhjelp til alle barna i familien, er at bystyret den 15. juni 2022 (sak 221) vedtok byrådets forslag om å oppheve avkorting av barnetillegg fra og med fjerde barn, som omtalt i rapport 10/2022.

Byrådsavdelingen oppga videre at de fortsatt hadde dialog med bydelene og NAV-ledere, deltok i partnerskapsmøter og møter med Statsforvalteren og Pasient- og brukerombudet i Oslo og Akershus / Sosial- og eldreombudet i Oslo. Ifølge byrådsavdelingen gjennomførte Velferdsetaten praksisorienterte samlinger i samarbeid med Statsforvalteren med opplæring og kompetanseheving. Dette skjedde på oppdrag fra og i dialog med byrådsavdelingen.

Byrådsavdelingen viste til at bydelene i årsberetninger for 2022 hadde rapportert at de kartlegger barnefamiliene, foretar individuelle vurderinger og legger vekt på å ivareta barnas behov. Noen viste i årsberetningene til Statsforvalterens tilsyn, Kommunerevisjonens forvaltningsrevisjon og endret praksis etter bystyrets vedtak om sosialhjelp i 2022. Videre ble det vist til at Pasient- og brukerombudet hadde opplevd en markant nedgang i klagesaker på området etter at fagsystemet ble endret slik at det skulle utmåles støtte til alle barna.

Byrådsavdelingen viste videre til møtet med Statsforvalteren og Velferdsetaten om revisjon av *Kvalitetshåndbok for sosiale tjenester*, ferdigstilt mai 2023. I håndboka ble det blant annet lagt til tekst om barne- og familieperspektivet og gjort endringer i punktet om sosialhjelp til barnefamilier.

Vedtaksmalene i Fasit blir ifølge byrådsavdelingen revidert fortløpende. Velferdsetaten har avholdt webinar med gjennomgang av klagesaksmaler og vedtaksmaler for råd og veiledning. Det er avholdt to kurs i klagesaksbehandling, i henholdsvis mai og september 2023. Byrådsavdelingen har opplyst at det var cirka 50 deltakere på hvert kurs.

Praksisorienterte fagdager

Det var blitt holdt én samling i 2022 og fire samlinger i løpet av 2023. Samlingene hadde temaer knyttet til sosialtjenesteloven, og noen handlet spesielt om barn og barnefamilier. Byrådsavdelingen opplyste at samlingene hadde bidratt til kompetanseheving og læring på tvers. Flere samlinger var blitt arrangert i samarbeid med Statsforvalteren og/eller Utlendingsdirektoratet.

Gjøre rapport fra forvaltningsrevisjonen kjent

Byrådsavdelingen oppga at de var godt kjent med Kommunerevisjonens rapport. Kontrollutvalget oversendte møtebok fra utvalgets behandling av saken og Kommunerevisjonens rapport 10/2022 til samtlige bydeler.

En rekke NAV-kontorer hadde partnerskapsmøter i oktober 2022. Byrådsavdelingens representant i møtene skal ha minnet om rapporten. I et fellesmøte med kommunens NAV-ledere og bydelsdirektører, 23. november 2022, skal kommunaldirektøren i byrådsavdelingen ha tatt opp viktigheten av at bydelene gjør seg godt kjent med rapporten og funnene der.

c. Kommunerevisjonens vurdering

Basert på byrådsavdelingens redegjørelse er det Kommunerevisjonens vurdering at byrådsavdelingen hadde iverksatt varslede tiltak.

d. Føring fra bystyret

Bystyret forutsatte at byråden påser at saksbehandlingen av søknader om økonomisk stønad for store barnefamilier skjer i tråd med regelverket.

e. Status på oppfølgingstidspunktet

Byrådsavdelingen viste til svar på de øvrige oppfølgingspunktene. Videre henviste byrådsavdelingen til at byrådets tilsyn utøves på et overordnet nivå. Det innebar at byrådsavdelingen har dialog med tjenestene og gjør seg kjent med bydelenes rapporteringer og årsmeldinger. Byrådsavdelingen viste også til at de gjør seg kjent med resultater fra statlige tilsyn og er i dialog med disse. Byrådsavdelingen har det formelle ansvaret for å fastsette standarder og veiledning for behandling av saker og søknader, informere om eventuelle nye retningslinjer og føringer og sørge for at det gjennomføres kompetansehevende tiltak. Byrådsavdelingen har gitt Velferdsetaten i oppdrag å sørge for at kvalitetshåndboken oppdateres og videreutvikles.

Velferdsetaten har etablert en data- og analyseplattform som henter pseudonyme data fra fagsystemene. Dette gir byrådsavdelingen tilgang til oppdatert informasjon om utviklingen i økonomisk sosialhjelp. Barnefamilier får utbetalt høyere stønad etter at barnetilleggene ble oppjustert. Dette ble også bekreftet av bydelene i deres årsberetninger.

f. Kommunerevisjonens vurdering

Byrådsavdelingen hadde iverksatt tiltak som kunne bidra til bedre saksbehandling i bydelene. Kapittel 3 og 4 inneholder mer informasjon om den faktiske saksbehandlingen i seks bydelers kommunerevisjonen merker seg byrådsavdelingens redegjørelse om hvordan den gjennomfører tilsyn med tjenesten. Ut fra denne forståelsen av byrådsavdelingens tilsynsansvar hadde byrådsavdelingen fulgt opp føringen fra bystyrets organer.

4.3.2 Bydel Bjerke

Under presenterer og vurderer vi først status for varslede tiltak. Deretter presenterer vi oppfølging av politiske føringer i form av en mappegjennomgang fra 2023.

a. Varslede tiltak

Kartlegging og dokumentasjon av barnas behov skulle ivaretas ved

- at det ble holdt fagmøter, kartleggingsdager og ved å ha årshjul
- at barnehage, skole, aktivitetsskole, fritidsaktiviteter og helse skulle kartlegges
- at kartleggingsrutinen vurderes oppdatert
- at dokumentasjonen skulle fremgå i journal og/eller i vedtak dersom det har betydning for stønaden
- at vedtak som mangler dokumentasjon og vurdering ble sendt i retur
- at det ble vurdert og ved behov gjennomført hjemmebesøk i familier

Bruk av tolk

- Lovens krav til bruk av tolk skulle gjennomgås på nytt med alle ansatte.
- Det skulle konkret diskuteres i fagmøter hvordan tolk skulle brukes, og hvordan behovet for tolk skulle vurderes og praktiseres ved digitale søknader.
- Bruk av tolk skulle dokumenteres i Fasit.

Stønad etter sosialtjenesteloven § 19 og manglende begrunnelse der stønad ikke innvilges

- Dette skulle settes på dagsordenen i fagmøtene og følges opp av den som godkjenner vedtak.
- Teamkoordinatorenes porteføljer skulle reduseres for å frigjøre tid til godkjenning av vedtak.
- Porteføljeinndeling skulle benyttes slik at oppfølgingen og saksbehandlingen ble mer effektive.

Egenevaluering i samarbeid med Statsforvalteren

NAV Bjerke ville planlegge for en egenevaluering i samarbeid med Statsforvalteren høsten 2023 med utgangspunkt i funnene fra rapporten.

Oppfølging av Kommunerevisjonens rapport i møter

Bydelen ville følge opp funnene fra rapporten og tiltakene i de sosialfaglige saks- og drøftingsmøtene frem til sommeren 2023.

b. Status på oppfølgingstidspunktet**Kartlegging og dokumentasjon av barnas behov**

Bydel Bjerke opplyste at de hadde gjennomgått Kommunerevisjonens rapport *Økonomisk stønad i store barnefamilier* på et fagmøte høsten 2022. På møtet ble det tatt opp hvordan man kunne sikre barnas behov, og hvordan barnas behov skulle kartlegges. Det ble særlig vektlagt at praksis med å kun innvilge stønad til tre barn skulle avvikles.

I NAV Bjerke er det et eget team som jobber med barnefamilier. Bydelen opplyste at det innad i dette teamet i løpet av høsten 2022 og våren 2023 hadde vært stor oppmerksomhet rettet mot kartlegging av barnas behov og dokumentering av kartleggingen, og at dette hadde vært tema på teammøter gjentatte ganger. Bydelen opplyste at teamet gjennomførte kartleggingsdager to ganger per år. Bydelen hadde for tiden ikke årshjul.

Med hensyn til innholdet i kartleggingen bekreftet bydelen at foreldre ble spurt om det enkelte barnets situasjon både hva gjelder skole/barnehage, fritid og helse. Bydelen oppga at kartleggingen både ble journalført og beskrevet i vedtak. Bydelen viste til at det i veilederen til sosialhjelp står at det stilles mindre krav til kartlegging for nye søkere med antatt kortvarig hjelpebehov.

Bydelen hadde en skriftlig kartleggingsrutine og oppga at den ble revidert hyppig. Bydelen bekreftet at vedtak ble returnert til saksbehandleren dersom vurderingen eller begrunnelsen var for dårlig, og la til at det var spesielt viktig ved avslag på søknad. Når det gjaldt søknader som

manglet dokumentasjon, opplyste bydelen at de gjorde en vurdering av om dokumentasjonen var helt nødvendig, eller om den kunne innhentes ved neste søknad av hensyn til søkeren. Bydelen gjennomførte hjemmebesøk dersom det var behov for det, og dersom brukeren ønsket. Det var journalført i overkant av 80 hjemmebesøk til barnefamilier i løpet av 2023.

Bruk av tolk

Lovens krav til bruk av tolk hadde blitt gjennomgått på et fagmøte for alle ansatte i mars 2023. På møtet ble det gjennomgått hvordan tolkebehov kunne avdekkes, viktigheten av å bruke tolk og presisert at barn aldri skulle tolke for sine foreldre. Bruk av tolk ved digitale søknader ble også gått gjennom. Bydelen opplyste at det alltid ble skrevet referat fra møter i Fasit, men var usikker på om det alltid fremgikk av referatet om tolk var benyttet. Bydelen oppga at den ville minne veilederne på at bruk av tolk skulle dokumenteres i møtereferatene.

Stønad etter sosialtjenesteloven § 19

Bydelen oppga at stønad etter sosialtjenesteloven § 19 var tema på fagmøte i april og i november 2022, og at det ble fulgt opp av vedkommende som godkjenner vedtak.

Ifølge bydelen hadde noen av teamkoordinatorene fått reduserte porteføljer slik at de fikk bedre tid til godkjenning av vedtak. Tanken var at de dermed kunne være mer grundige med tanke på å avdekke eventuelle feil i vedtakene, enten det gjaldt utmåling av stønad eller mangelfull kartlegging, vurdering, begrunnelse eller annet.

Bydelen oppga at den hadde benyttet porteføljeinndeling etter målgrupper, og at det ble opplevd som mer effektivt både for veilederen og den som godkjenner vedtak. Den reelle effekten var imidlertid vanskelig å måle, ifølge bydelen.

Egenevaluering i samarbeid med Statsforvalteren

Bydelen hadde gjennomført tre egnevalueringer i løpet av 2023, der de hadde gått gjennom og kontrollert et utvalg vedtak som berørte barnefamilier. Funnene fra stikkprøvene var blitt delt med ansatte gjennom Teams eller gjennomgått i møte. Bydelen hadde ikke gjennomført en egnevaluering med Statsforvalteren, ettersom Statsforvalteren ikke lenger tilbød dette.

Oppfølging av Kommunerevisjonens rapport

Bydelen oppga at funnene og tiltakene var blitt fulgt opp både på egne fagmøter og i familieteamet. Dette mente bydelen ble vist spesielt godt i saksdrøftinger hvor oppmerksomheten tydeligere var blitt rettet mot de enkelte barnas behov fremfor mot en mer teknisk beregning av innvilgelse av ytelse.

c. Kommunerevisjonens vurdering

Basert på bydelens redegjørelser og dokumentasjon er det Kommunerevisjonens vurdering at bydelen i all hovedsak hadde gjennomført varslede tiltak. Kommunerevisjonen merker seg at bydelen ikke hadde satt opp faste kartlegginger av familiemedlemmene i årshjul slik den hadde meldt. Kommunerevisjonen merker seg at bydelen var usikker på om det alltid ble dokumentert i

referatet at tolk var brukt. Som det fremkommer under, var det én sak i mappegjennomgangen der det ikke var dokumentert bruk av eller behov for profesjonell tolk. Ettersom Statsforvalteren ikke lenger tilbød samarbeid om egenevalueringer, hadde bydelen heller gjennomført flere egenevalueringer på egen hånd.

d. Føring fra bystyret

Bystyret forutsatte at byråden skulle påse at saksbehandlingen av søknader om økonomisk sosialhjelp for store barnefamilier skjedde i tråd med regelverket.

e. Status på oppfølgingstidspunktet

Bydelen vurderte at dens nåværende praksis for behandling av søknader om økonomisk stønad for store barnefamilier var i tråd med regelverket.

Kommunerevisjonen har gjennomgått fem saksmapper for mottakere av sosialhjelp med fire eller flere barn. Dette tilsvarer en gjennomgang av 90 vedtak inkludert tilhørende søknader, dokumentasjon og journalnotater. Kriteriene sakene vurderes opp mot, tilsvarer dem som ble presentert i kapittel 3.

Kartlegging og dokumentasjon av barnas behov

I alle de fem sakene kom det frem informasjon om hvert barns alder, barnehage/skole og fritidsaktiviteter. I fire av disse sakene var det journalført én eller flere kartlegginger av barnas situasjon, og i én av dem var det foretatt flere kartlegginger i løpet av 2023. I den femte saken var det ikke journalført en kartlegging, men informasjon om barna gikk frem av vedtak. Barnas helse var imidlertid ikke omtalt i vedtakene.

Den som søker om sosialhjelp, må dokumentere opplysninger om seg selv og om sin økonomiske situasjon. Denne dokumentasjon forelå i fire av de fem undersøkte sakene i tilfeller der søknaden hadde blitt innvilget. I én av sakene var det flere tilfeller av manglende dokumentasjon og dialog mellom saksbehandleren og søkeren rundt dette. I denne saken var det tilfeller av at NAV innvilget søknad til tross for mangelfull dokumentasjon, av hensyn til familiens situasjon. Det var også eksempler på at det var gitt avslag på grunn av manglende dokumentasjon.

Vurdering av behov og vedtak

I de gjennomgåtte vedtakene var det lagt inn livsoppholdsutgifter for hvert enkelt barn etter Oslo kommunes veiledende satser. Det var gitt full livsoppholdssats for barn som gikk på videregående skole, også for dem som var over 18 år. Det var ikke gjort en reduksjon i utmålt hjelp for familier med flere barn, såkalt stordriftsfordel. Barnetrygden var ikke inntektsberegnet i vedtakene.

I ett vedtak hadde NAV vurdert at de veiledende satsene ikke dekket familiens grunnleggende behov på grunn av ekstrautgifter familien hadde knyttet til en kronisk helsetilstand. Dette var imidlertid ikke videreført i senere vedtak i samme sak. Det fremgikk ikke av senere vedtak

hvorfor den ekstra støtten ikke var videreført. Ellers fremgikk opplysninger om forhold som gir behov for økonomisk stønad, i vedtakene.

I alle de fem sakene var det tilfeller av tilleggsytelser, for eksempel at det var gitt støtte til tannbehandling, barnehage, hvitevarer og møbler eller høytid. I ett tilfelle var det etter en konkret og individuell vurdering gitt støtte til innkjøp av vinterklær til barna.

I alle vedtak var det gitt opplysninger om klageadgang. Ved avslag etter § 18 var det foretatt vurdering etter § 19 i de undersøkte sakene.

Med hensyn til fritidsaktiviteter var praksis ifølge bydelen at den som hovedregel dekket utgifter til fritidsaktiviteter helt eller delvis og oppfordret til å delta. Bydelen oppga ellers at den kunne bistå brukere med å få betalingsfritak eller redusert pris på aktiviteter, og at den informerte om gratis aktiviteter.

I én av sakene var det dokumentert at det var benyttet tolk. I en annen sak fremgikk det av journalen at søkeren ikke snakket norsk, og at søkerens samboer oversatte for vedkommende. Det fremgikk ikke at det var blitt benyttet profesjonell tolk, eller at behovet for tolk var vurdert. I de andre sakene var det ikke tegn på at det var behov for tolk.

Bruk av vilkår

I fire av de fem sakene var det stilt vilkår. Det fremgikk av vedtaket og var begrunnet. Forventninger og konsekvenser ved brudd på vilkår fremgikk.

I én sak var vilkår brutt, og det forelå et konsekvensvedtak som innebar reduksjon av livsopphold for søkeren. Vedtaket inneholdt ikke en vurdering av konsekvenser for barna når utbetalingen til deres forelder ble redusert. Det fremgikk av journal at NAV hadde forsøkt å komme i kontakt med søkeren på telefon i forbindelse med konsekvensvedtaket. Søkeren snakket lite norsk. Det ble opplyst om klageadgang i vedtaket.

f. Kommunerevisjonens vurdering

Bydel Bjerkes behandling av søknader om økonomisk sosialhjelp var i all hovedsak i tråd med regelverket på de undersøkte områdene.

Barnas situasjon var kartlagt i fire av de fem undersøkte sakene. I den femte saken hadde NAV flere relevante opplysninger om barna, men det var ikke dokumentert at bydelen hadde kartlagt helsesituasjonen deres. Helsesituasjonen til de enkelte familiemedlemmene kan påvirke familiens behov og gi økte utgifter.

Barnetillegg ble i hovedsak utbetalt for alle barn etter normerte satser. I tillegg ble det tatt individuelle hensyn ved innvilgelse av tilleggsytelser. Dette tyder på at det ble gjort individuelle vurderinger, og at familiens faktiske situasjon ble lagt til grunn ved utmålingen i de gjennomgåtte sakene. I én sak var det ikke oppgitt hvorfor det ikke lenger var behov for å ta hensyn til økte

utgifter i forbindelse med en kronisk lidelse i utmålingen av stønad. Vedtakene var ellers begrunnet og oppfylte formelle krav.

Når det gjaldt bruk av tolk, var søkerens samboer benyttet som tolk i én av sakene uten at det var dokumentert vurderinger av om det var nødvendig å bruke kvalifisert tolk. Bruk av tolk kan være avgjørende for å sikre at saker om økonomisk sosialhjelp er tilstrekkelig opplyst.

Bydelens bruk av vilkår var i tråd med lovens krav når det gjaldt begrunnelse og beskrivelse av forventninger og konsekvenser ved brudd på vilkåret. Bydelen hadde imidlertid ikke vurdert barnas behov ved iverksetting av et konsekvensvedtak som innebar reduksjon av utbetaling. Fravær av slik vurdering medfører risiko for at den midlertidige reduksjonen i utbetaling av økonomisk stønad går ut over barna.

Kommunerevisjonen merker seg at bydelen ikke avregnet barnetillegg mot stipend for elever som gikk på videregående skole.

4.3.3 Bydel Frogner

Under presenterer og vurderer vi først status for varslede tiltak. Deretter presenterer vi oppfølging av politiske føringer i form av en mappegjennomgang fra 2023.

a. Varslet tiltak

Bydelen meldte at den hadde satt ned en arbeidsgruppe som skulle se på rapportens funn og hvordan de skulle gi internopplæring i vedtaksskriving.

b. Status på oppfølgingstidspunktet

Bydelen oppga at den hadde nedsatt en arbeidsgruppe, men at den ikke hadde gjennomført internopplæring i vedtaksskriving. Bydelen oppga at nyansatte hadde kollegaveiledning, og at det var en sjekkliste for hva nyansatte skulle lære i en opplæringsfase. Alle vedtak gikk gjennom en vedtaksgodkjenner. Ifølge bydelen brukte vedtaksgodkjenneren muligheten til å avvise og sende tilbake vedtak som ikke var gode nok.

Rapporten fra Kommunerevisjonen hadde ifølge bydelen vært brukt for å forbedre NAVs arbeid med barnefamilier, både små og store. Det mest konkrete tiltaket var at NAV i budsjettet for 2023 fikk tilført midler til å ansette en familieveileder. Ansettelsen hadde imidlertid tatt tid og var ikke kommet på plass i 2023. Etter planen skulle familieveilederen starte i januar 2024. Når familieveilederen kom på plass, skulle alle nye barnefamilier få tilbud om hjemmebesøk.

Store barnefamilier hadde vært et tema på to fagmøter i NAV høsten 2022. Her ble det tatt opp endringer i praksis, Kommunerevisjonens rapport ble presentert, og det ble gjennomført en diskusjonsoppgave med en gitt case. Bydelen oppga at de ønsket å ha en ny runde med fagmøter om barnefamilier igjen våren 2024.

Med hensyn til kartlegging av barna hadde avklarings- og kartleggingsavdelingen et eget skjema de brukte i første samtale med alle brukere. Skjemaet var delt inn i flere bolker, og en av dem handlet om barn og familiesituasjon. Bydelen hadde også et mer detaljert kartleggingsskjema for barnefamilier, som var blitt utarbeidet av en prosjektansatt for noen år tilbake. Skjemaet inneholdt spørsmål om barnehage og skole, barnas trivsel, nettverk og sosial tilhørighet, utstyr, fritidsaktiviteter, helseutfordringer, samarbeid med andre instanser og om barns opplevelse av den økonomiske situasjonen. Dette skjemaet ble ikke benyttet systematisk. Bydelen viste også til at det var kommet en ny kartleggingssmal i Fasit. Den var ikke tatt i bruk ennå.

Bydelen oppga at den hadde økt bruken av tolk, særlig telefontolk. Det var blitt gjennomført et fagmøte om bruk av tolk i samtaler.

c. Kommunerevisjonens vurdering

Bydelen hadde delvis gjennomført tiltaket. Den hadde gjennomført internopplæring i form av fagmøter, men ikke rettet spesielt mot vedtaksskriving. Kommunerevisjonen merker seg også at bydelen hadde gjennomført andre tiltak som fremsto som relevante med tanke på å forbedre bydelens arbeid med barnefamilier.

d. Førings fra bystyret

Bystyret forutsatte at byråden skulle påse at saksbehandlingen av søknader om økonomisk sosialhjelp for store barnefamilier skjedde i tråd med regelverket.

e. Status på oppfølgingstidspunktet

Bydel Frogner mente at deres nåværende praksis for saksbehandling av søknader om økonomisk sosialhjelp var i tråd med regelverket. NAV Frogner opplevde at de har en høyere bevissthet knyttet til store barnefamilier nå enn de hadde for tre år siden. Det inkluderte økt bevissthet rundt viktigheten av kartlegging og journalføring. Vurderingen på dette punktet følger til sist i kapittelet.

Kommunerevisjonen har gjennomgått fem saksmapper for mottakere av sosialhjelp med fire eller flere barn. Dette tilsvarer en gjennomgang av 112 vedtak inkludert tilhørende søknader, dokumentasjon og journalnotater. Kriteriene sakene vurderes opp mot, tilsvarer dem som ble presentert i kapittel 3.

Kartlegging og dokumentasjon av barnas behov

I alle de fem sakene var det foretatt kartlegging av barnas situasjon. I sakene fremkom informasjon om hvert barns alder, barnehage/skole og fritidsaktiviteter. I noen av sakene var også sosiale forhold, trivsel, interesser og behov for klær og sko kartlagt. I to av sakene fremkom det at helse var kartlagt, mens i tre av sakene manglet informasjon om barnas helse.

Den som søker om sosialhjelp, må dokumentere opplysninger om seg selv og om sin økonomiske situasjon. Denne dokumentasjonen forelå i alle de gjennomgåtte sakene i tilfeller der søknaden

hadde blitt innvilget. Det var eksempler på søknader var blitt avslått på grunn av manglende dokumentasjon.

Vurdering av behov og vedtak

I de gjennomgåtte vedtakene var det lagt inn livsoppholdsutgifter for hvert enkelt barn under 18 år med utgangspunkt i Oslo kommunes veiledende satser. Barnetrygd og barns inntekt var ikke tatt med i inntektsberegningen. Det var ikke gjort en reduksjon i utmålt hjelp for familier med flere barn, såkalt stordriftsfordel. Bydelen ga støtte til og informerte om fritidsaktiviteter.

I den ene av sakene var det etter mars 2023 ikke gitt barnetillegg for et barn over 18 år som gikk på videregående skole. I vedtak frem til denne datoen var det gitt barnetillegg for dette barnet. Det var ikke beskrevet i vedtakene hvorfor barnetilletget for dette barnet opphørte. I en annen sak var det skrevet et omgjøringsvedtak som forklarte hvorfor barnetilletget bortfalt for et av søkerens barn. I sistnevnte sak og i vedtak for øvrig fremkom opplysninger om forhold som gir behov for økonomisk stønad.

I et par av sakene var det gitt barnetillegg for barn over 18 år som gikk på videregående skole. I disse sakene var det tatt utgangspunkt i normert barnetillegg for elever i videregående skole, enten de var over eller under 18 år, og så ble 1000 kroner trukket fra det normerte barnetilletget med en begrunnelse om at barna mottok stipend fra Lånekassen og dermed kunne dekke egne lommepenger. Det var dokumentert i saken at barna faktisk mottok slikt stipend i tilfeller der det var foretatt et slikt trekk. Bydelen har på spørsmål fra Kommunerevisjonen bekreftet at dette er generell praksis.

I alle de fem sakene forekom det at det var gitt tilleggsytelser for å dekke utgifter knyttet til barnehage, fritidsaktiviteter, møbler og hvitevarer, tannbehandling, høytid og i enkelte tilfeller klær og sko til barna. I to av sakene forekom også akutt hjelp, knyttet henholdsvis til matpenger og akutt tannbehandling.

I alle vedtak var det gitt opplysninger om klageadgang. Ved avslag etter § 18 var det foretatt vurdering etter § 19 i de undersøkte sakene.

I en av sakene var det dokumentert at det var benyttet tolk i planlagte samtaler. I en annen sak var det i noen samtaler brukt tolk, i andre samtaler ikke, før søkeren ble gitt en saksbehandler som kommuniserte med søkeren på morsmålet. I de øvrige sakene kunne brukerne kommunisere på norsk.

Bruk av vilkår

I en av de fem sakene var det i ett vedtak stilt vilkår som søkeren måtte oppfylle «for å få utbetalt». Det fremsto som at brudd på vilkåret ville medføre at verken husleie, strøm eller livsopphold for søkeren og dennes fem barn ville bli utbetalt. Vilåret var ikke brutt. Det ble opplyst om klageadgang i vedtaket.

f. Kommunerevisjonens vurdering

Bydel Frogners behandling av de gjennomgåtte søknadene var i all hovedsak i tråd med regelverket på de undersøkte områdene.

Det var foretatt kartlegging av barna i alle de fem undersøkte sakene. Kartleggingene dekket de fleste relevante temaene, men i tre saker var det ikke dokumentert at helse var kartlagt. Det tyder på at kartleggingsskjemaet som inneholdt spørsmål om dette, ikke ble systematisk benyttet. Helsesituasjonen til de enkelte familiemedlemmene kan påvirke familiens behov og gi økte utgifter.

Barnetillegg ble i hovedsak utbetalt for alle barn etter normerte satser. I tillegg ble det tatt individuelle hensyn ved innvilgelse av tilleggssytelser. Samlet tyder dette på at det ble gjort individuelle vurderinger, og at familiens faktiske situasjon ble lagt til grunn ved utmålingen i de gjennomgåtte sakene. I saken der NAV stoppet utbetaling av barnetillegg for en ungdom over 18 år som gikk på videregående skole, var ikke vurderinger knyttet til dette dokumentert og dermed ikke tilstrekkelig begrunnet. Vedtakene var ellers begrunnet og oppfylte formelle krav.

Kommunerevisjonen merker seg at bydelen har en praksis med å trekke 1000 kroner fra barnetillegget for barn i videregående skole som mottar stipend fra Lånekassen.

Når det gjaldt bruk av tolk, forelå det ikke en vurdering av behovet for tolk i saken der tolk var benyttet i noen situasjoner, men ikke i andre. Bruk av tolk kan være avgjørende for å sikre at saker om økonomisk sosialhjelp er tilstrekkelig opplyst.

I det tilfellet vilkår var brukt, var konsekvensen beskrevet. Slik konsekvensen var beskrevet, ville det vært særlig viktig at bydelen vurderte situasjonen for barna dersom det hadde vært brudd på vilkår og iverksetting av konsekvens.

4.3.4 Bydel Grorud

Under presenterer og vurderer vi først status for varslede tiltak. Deretter presenterer vi oppfølging av politiske føringer i form av en mappegjennomgang fra 2023.

a. Varslede tiltak

Bydelen varslet at den skulle iverksette følgende tiltak:

- Godkjenner skulle utøve tettere og mer målrettet kvalitativ kontroll av vedtak.
- Bydelen skulle etablere klarere rutiner og metodikk for veilederne.
- Bydelen skulle forbedre og utvide praksis knyttet til dokumentasjon, herunder legge vekt på å tydeliggjøre hvilken informasjon den etterspurte.
- Bydelen skulle øke omfanget av obligatoriske samtaler og tydeliggjøre samtalens hensikt.
- Bydelen skulle arbeide mer strukturert og planmessig for å sette familie mer i fokus og innskjerpe arbeidet med kartlegging og journalføring.
- Bydelen skulle ansette en egen fagansvarlig for å styrke kvaliteten i vedtakene.
- Bydelen skulle utforme familieteam og forbedre metoden for oppfølging.

b. Status på oppfølgingstidspunktet

Kvalitativ kontroll av vedtak

NAV Grorud opprettet i 2022 et familieteam bestående av fire veiledere og en familiekonsulent. En dedikert person i NAV godkjente vedtak for familieteamet. Denne personen var med i alle familieteammøter for å sikre fagkompetanse i forbindelse med vedtak. Vedkommende skulle også anvendes som fagressurs for den enkelte veileder i familieteamet dersom veilederen hadde behov for å drøfte søknader om sosialhjelp for barnefamilier. Bydelen oppga at den hadde et forbedringspotensial når det gjaldt synliggjøring av oppfølgingsarbeid i vedtak og journalføring.

Rutiner og metodikk for veilederne

Bydelen hadde oppdatert kvalitetssikringssystemet med egne faner for familiearbeid og for vold i nære relasjoner. Videre hadde bydelen utarbeidet rutiner for familiearbeid, med tilhørende veileder. Et tilleggsskjema for kartlegging av barnas situasjon var utarbeidet for å brukes i familiekartlegginger og samtaler. Det var også utarbeidet en rutine for grensesnitt og ansvarsfordeling mellom de ulike teamene som jobbet med barn eller familier. Bydelen hadde også opprettet en Teams-kanal for familieoppfølging som inkluderte informasjon og maler som kunne være nyttige i familiearbeid.

Dokumentasjon av innhentet informasjon

NAV Grorud hadde utarbeidet et tilleggsskjema for kartlegging av barna i familien, som et supplement til allerede utformet mal for kartlegging. Tilleggsskjemaet inneholdt spørsmål i kategoriene skole/barnehage, familie og hjelp fra andre instanser, bo-/nærmiljø og barnets økonomiske situasjon – barnetillegg og øvrige utgifter.

Obligatoriske samtaler med søkeren

Bydelens rutine tilsa at vedtak om sosialhjelp skulle inneholde en planlagt aktivitet: et oppsatt møte og/eller plan. Bydelen opplyste at samtaler med søkeren var et fast punkt på dagsordenen på familieteammøtene. Hensikten har vært å bidra til å øke omfanget av oppsatte samtaler per veileder. Videre oppga bydelen at viktigheten av å gjennomføre samtaler var blitt tatt opp jevnlig i avdelingsmøter, og at de kontinuerlig arbeidet med dette. Bydelen hadde ikke en totaloversikt over hvor mange samtaler som var blitt gjennomført. Ut fra svar fra saksbehandlere på spørsmål om hvor mange samtaler som var blitt satt opp, så det ifølge bydelen ikke ut til at antallet samtaler hadde økt vesentlig. Bydelen så at den hadde et forbedringspotensial på dette punktet.

Mer strukturert og planmessig arbeid

Bydelen viste til at det nå ble gjennomført et fast planlagt familieteammøte hver uke, med fast struktur, der en fast person som godkjente vedtak, deltok. Disse møtene gjorde at samtlige veiledere i familieteam hadde en arena for drøfting av familiesaker. Veilederne gikk gjennom lister med brukere med fagansvarlig for arbeidsrettet oppfølging. Dette inngikk ifølge bydelen som et strukturert og planmessig virkemiddel for barnefamilier på sosialhjelp for å bidra til å øke muligheten for å kunne få flere foreldre ut i arbeidsrettet aktivitet/arbeid. Det var blitt

gjennomført fagdager for familieteamet. Ellers bidro også tidligere omtalte rutiner, veileder og kartleggingsskjema til strukturert og planmessig arbeid med familier.

Kartlegging og journalføring

Bydelen oppga at det var blitt lagt ned mye arbeid med kartleggingsmetodikken som var blitt innført på NAV Grorud. Det var gjennomført opplæring i kartlegging på generelt grunnlag og særskilt opplæring for kartlegging av barnefamilier og for helseavklaring.

Når det gjaldt journalføring, oppga bydelen at den hadde et forbedringspotensial med tanke på etterlevelse av rutiner som handlet om å synliggjøre oppfølgingsarbeid i vedtak og journal.

Ansettelse av fagansvarlig

Det var ikke blitt ansatt en egen fagansvarlig for å styrke vedtakene. Bydelen hadde imidlertid ansatt en fagansvarlig for arbeidsrettet oppfølging av sosialhjelpsmottakere og kvalifiseringsprogrammet, som tiltrådte i november 2022. Vedkommende hadde månedlige gjennomganger med familieteamet med det formål å få flere foreldre ut i arbeidsrettet aktivitet/arbeid. Bydelen anså disse gjennomgangene som relevante for vedtakene, da de bidro til mer målrettede planer for familiene.

Familieteam og metode for oppfølging

Familieteam ble opprettet våren 2022. Teamet besto ifølge bydelen av tre ordinære saksbehandlere, fagkonsulent, vedtaksgodkjenner og fagansvarlig for arbeidsrettet oppfølging.

Bydelen oppga at metoden for oppfølging var blitt forbedret gjennom følgende tiltak:

- å ha fast familieteammøte hver uke
- å ha utarbeidet felles kartleggingsmal og tilleggskartlegging for barnas situasjon
- å ha gjennomført interne fagdager for familieteamet
- å ha gitt samtlige veiledere i familieteamet tilbud om eksterne fagdager, primært via Regionalt ressursenter for vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS)
- å ha sørget for at saksbehandlere har løpende tilgang på veiledning fra fagkonsulent omkring familierelaterte problemstillinger og samarbeid med andre instanser

c. Kommunerevisjonens vurdering

Basert på bydelens redegjørelser er det Kommunerevisjonens vurdering at bydelen i hovedsak hadde iverksatt varslede tiltak. Kommunerevisjonen merker seg at bydelen hadde gjennomført relevante aktiviteter, men likevel ikke nådd målsettingen om å øke omfanget av obligatoriske samtaler med søkerne. Kommunerevisjonen merker seg videre at bydelen hadde innskjerpet arbeidet knyttet til kartlegging, men ikke når det gjaldt journalføring. Bydelen hadde ikke ansatt en fagansvarlig, men oppga å ha iverksatt andre tiltak for å styrke kvaliteten i vedtakene.

d. Førings fra bystyret

Bystyret forutsatte at byråden skulle påse at saksbehandlingen av søknader om økonomisk sosialhjelp for store barnefamilier skjedde i tråd med regelverket.

Kommunerevisjonen har gjennomgått fem saksmapper for mottakere av sosialhjelp med fire eller flere barn i Bydel Grorud. Dette tilsvarer en gjennomgang av 112 vedtak inkludert tilhørende søknader, dokumentasjon og journalnotater. Kriteriene sakene vurderes opp mot, tilsvarer dem som ble presentert i kapittel 3.

Kartlegging og dokumentasjon av barnas behov

I tre av fem saker var det foretatt kartlegging av barnas situasjon i løpet av høsten 2022 eller i 2023. I to saker var det ikke foretatt kartlegging av barna i undersøkelsesperioden. I én av disse sakene hadde NAV gjentatte ganger innkalt søkeren til familiekartlegging, men søkeren hadde ikke møtt til avtalene.

Kartleggingene inkluderte barnehage/skole, sosiale forhold, trivsel, fritidsaktiviteter og helse. I én av sakene hadde søkeren i samtale med NAV oppgitt at barna ikke deltok i organiserte fritidsaktiviteter fordi det var dyrt. NAV hadde da tilbudt søkeren hjelp til å søke om støtte til fritidsaktiviteter via bydelen.

I de to sakene der det ikke var foretatt kartlegging, fremkom kun barnas navn og alder og hvorvidt de gikk i barnehage eller skole. Det manglet informasjon om skolegangen til ett av barna.

Den som søker om sosialhjelp, må dokumentere opplysninger om seg selv og om sin økonomiske situasjon. Denne dokumentasjonen forelå i alle de gjennomgåtte sakene i tilfeller der søknaden hadde blitt innvilget. Det var også eksempler på at det var gitt avslag på grunn av manglende dokumentasjon.

Vurdering av behov og vedtak

I de gjennomgåtte vedtakene var det lagt inn livsoppholdsutgifter for hvert enkelt barn med utgangspunkt i Oslo kommunes veiledende satser. Barnetrygd og barns inntekt var ikke tatt med i inntektsberegningen. Det var ikke gjort en reduksjon i utmålt hjelp for familier med flere barn, såkalt stordriftsfordel.

I én av de undersøkte familiene var det to barn som gikk i videregående skole. Et av dem var over 18 år. Søkeren mottok fullt barnetillegg for begge disse barna. Bydelen har opplyst at det er vanlig praksis ikke å ta hensyn til stipend for elever som går på videregående skole, altså at de utbetaler fullt barnetillegg.

I én av de tre sakene der det var foretatt individuelle vurderinger, hadde saksbehandleren snakket med søkeren om størrelsen på livsoppholdet og om det dekket familiens utgifter. I to av fem saker fremgikk ikke individuelle vurderinger av barnas behov i vedtakene. Det fremkom da ikke en begrunnelse for vedtaket. Ellers fremgikk opplysninger om forhold som gir behov for økonomisk stønad, i vedtakene.

I alle sakene forekom det at det var gitt tilleggssytelser for å dekke utgifter knyttet til barnehage, møbler og hvitevarer, tannbehandling, tannregulering og briller til barn, høytid og i enkelte tilfeller klær og sko til barna. I én av sakene forekom også akutt hjelp, knyttet til matpenger. I alle vedtak var det gitt opplysninger om klageadgang. Ved avslag etter § 18 var det foretatt vurdering etter § 19 i de undersøkte sakene.

I én av sakene sto det i et møtereferat at brukeren hadde behov for tolk. Det var ikke dokumentert at tolk var benyttet. Det var ikke tegn til behov for tolk i noen av de andre sakene.

Bruk av vilkår

Det var ikke stilt vilkår i noen av de undersøkte sakene.

e. Kommunerevisjonens vurdering

Bydel Groruds behandling av søknader om økonomisk sosialhjelp var i hovedsak i tråd med regelverket på de undersøkte områdene.

I de tre sakene der det var foretatt kartlegging av barnas situasjon, var kartleggingen dekkende. I saken hvor bydelen hadde vurdert at søkeren hadde behov for tolk, var det ikke dokumentert om det var benyttet tolk. Bruk av tolk kan være avgjørende for å sikre at saker om økonomisk sosialhjelp er tilstrekkelig opplyst.

Barnetillegg ble i hovedsak utbetalt for alle barn etter normerte satser. I tillegg ble det tatt individuelle hensyn ved innvilgelse av tilleggssytelser. Dette tyder på at det ble gjort individuelle vurderinger, og at familiens faktiske situasjon ble lagt til grunn ved utmålingen i disse sakene. I de to sakene der det ikke var foretatt kartlegging, var det risiko for at NAV ikke fikk tilstrekkelig grunnlag for å behandle saken eller foreta individuelle vurderinger. Manglende kartlegging kan medføre at NAV ikke fanger opp informasjon om barnas behov. Kommunerevisjonen merker seg at bydelen i én av sakene hadde forsøkt å komme i kontakt med søkeren for å foreta kartlegging. Vedtakene oppfylte ellers formelle krav og var begrunnet.

Kommunerevisjonen merker seg at bydelen ikke avregnet barnetillegg mot stipend for elever som gikk på videregående skole.

4.3.5 Bydel Grünerløkka

Under presenterer og vurderer vi først status for varslede tiltak. Deretter presenterer vi oppfølging av politiske føringer i form av en mappegjennomgang fra 2023.

a. Varslede tiltak

Bydelen varslet at den ville gjennomføre tiltak for å sikre følgende:

- godt oppfølgingsarbeid og kartlegging av barnefamilier
- individuelle vurderinger av alle barnas behov i hver sak
- hensiktsmessig praksis i forbindelse med hjemmebesøk
- bedre kvalitetssikring av vedtak

b. Status på oppfølgingstidspunktet

Oppfølging og kartlegging

Bydelen hadde i løpet av 2022 gjennomført flere organisatoriske endringer i NAV Grünerløkka for å sikre godt oppfølgingsarbeid og kartlegging av barnefamilier. Blant annet ble det våren 2022 ansatt en egen kvalitetsrådgiver for familiearbeid som hadde ansvaret for fagutvikling. Ifølge bydelen hadde kvalitetsrådgiveren blant annet som arbeidsoppgaver å veilede veiledere i hvordan de kunne tilnærme seg en familie mer helhetlig, hvordan de kunne gjøre vurderinger etter lov om sosiale tjenester, og hvordan de kunne kartlegge familier godt. I tillegg hadde kvalitetsrådgiveren ansvar for opplæring av nyansatte veiledere i familiearbeid etter lov om sosiale tjenester.

Det var blitt etablert egne roder/porteføljer på oppfølgingsavdelingene hvor veiledere kun arbeidet med barnefamilier. Ifølge bydelen var det også opprettet en egen ressursgruppe for familiearbeid, hvor det satt representanter fra alle avdelingene. Ressursgruppen drøftet ulike problemstillinger og utvekslet informasjon om tilbud til familier og jobbet ifølge bydelen med hvordan de kunne bedre arbeidet med familiene. Representantene i gruppen hadde ansvar for å dele informasjon og kunnskap fra ressursgruppen til sine respektive avdelinger.

Individuelle vurderinger

Bydelen viste til at de organisatoriske endringene omtalt i forrige punkt også bidro til å sikre individuelle vurderinger av barnas behov. Bydelen opplyste at de tok utgangspunkt i Oslo kommune sin veiledende norm for stønadsbeløp for barna, men at de gjorde en helhetlig og individuell vurdering etter særskilte behov. Videre oppga bydelen at den var med i samarbeidsforumer med eksterne instanser rundt familiene der det var hensiktsmessig.

Hjemmebesøk

Bydelen oppga at den opplevde hjemmebesøk som en viktig arena for å bli bedre kjent med familiene og etablere en tillitsfull relasjon. NAV jobbet med å øke bruken av hjemmebesøk gjennom å ha økt oppmerksomhet om det i veiledningen til veiledere, i drøftingen av familier og i forbindelse med søknader der det kunne være naturlig å komme på besøk. Bydelen opplyste at antallet hjemmebesøk hadde økt.

Kvalitetssikring av vedtak

Bydelen oppga at personer som godkjente vedtak i NAV Grünerløkka, hadde et eget samarbeidsforum. I dette forumet var rapport 10/2022 *Økonomisk stønad til store barnefamilier* blitt tatt opp. Forumet hadde i ulike anledninger tatt opp temaer som omhandlet vurderinger av økonomisk sosialhjelp til barnefamilier.

Bydelen oppga at også ressursgruppen for familie arbeidet med å etablere en likere praksis på tvers av avdelingene når det gjaldt økonomisk sosialhjelp til familier. Blant annet hadde ressursgruppen blitt enig om en praksis der NAV støttet en fritidsaktivitet til hvert barn som ønsket dette, og gjorde en individuell vurdering dersom familien uttrykte behov for mer enn én fritidsaktivitet og det ikke var andre økonomiske muligheter for familien. Gruppen hadde også jobbet med en omforent praksis om at barnetrygd skulle holdes utenfor den økonomiske

sosialhjelpen. I tillegg ble praksis knyttet til tilskudd til ferieaktiviteter, utstyr og ekstra klær og hvordan de kunne gjøre gode individuelle vurderinger og få frem barnas perspektiver, diskutert.

c. Kommunerevisjonens vurdering

Basert på bydelens redegjørelser er det Kommunerevisjonens vurdering at bydelen i all hovedsak hadde iverksatt varslede tiltak.

d. Førings fra bystyret

Bystyret forutsatte at byråden skulle påse at saksbehandlingen av søknader om økonomisk sosialhjelp for store barnefamilier skjedde i tråd med regelverket. Vurderingen på dette punktet følger til sist i kapitlet.

e. Status på oppfølgingstidspunktet

Kommunerevisjonen har høsten 2023 gjennomgått fem saksmapper for mottakere av sosialhjelp med fire eller flere barn i Bydel Grünerløkka. Dette tilsvarer en gjennomgang av 98 vedtak inkludert tilhørende søknader, dokumentasjon og journalnotater. Kriteriene sakene vurderes opp mot, tilsvarer dem som ble presentert i kapittel 3.

Kartlegging og dokumentasjon av barnas behov

I fire av fem saker var det foretatt kartlegging av barnas situasjon. Kartleggingene inkluderte barnehage/skole, sosiale forhold, trivsel, fritidsaktiviteter og helse. I notatet fra en av kartleggingene fremgikk det at saksbehandleren hadde informert søkeren om at NAV dekket én fritidsaktivitet per barn. I en annen sak var det dokumentert at saksbehandleren i samtale med søkeren hadde informert om at vedkommende kunne søke om å få dekket tilleggsutgifter til barna.

I saken der det ikke var foretatt kartlegging, fremkom kun barnas navn og alder og hvor de gikk i barnehage eller skole.

Den som søker om sosialhjelp, må dokumentere opplysninger om seg selv og om sin økonomiske situasjon. Denne dokumentasjonen forelå der søknaden var innvilget i de gjennomgåtte sakene. Det var gitt avslag på grunn av manglende dokumentasjon i én sak.

Vurdering av behov og vedtak

I de gjennomgåtte vedtakene var det lagt inn livsoppholdsutgifter for hvert enkelt barn under 18 år med utgangspunkt i Oslo kommunes veiledende satser. Barnetrygd og barns inntekt var ikke tatt med i inntektsberegningen. Det var ikke gjort en reduksjon i utmålt hjelp for familier med flere barn, såkalt stordriftsfordel.

Søkerne mottok fullt barnetillegg for barn som gikk på videregående skole, også for barn over 18 år. I ett tilfelle der en ungdom som var ferdig med videregående skole, skulle ta opp fag, gjorde NAV en skjønnsmessig vurdering og innvilget halvt barnetillegg.

I alle de fem sakene var det søkt om og innvilget tilleggsutgifter. Mange av disse var relatert til barna. Det dreide seg om tannbehandling/kjeveortoped, briller, barnehage, AKS, klær og sko, fritidsaktiviteter og utstyr til fritidsaktiviteter, møbler og hvitevarer og høytidstillegg. Det var foretatt og dokumentert individuelle vurderinger.

I alle vedtak var det gitt opplysninger om klageadgang. Ved avslag etter § 18 var det foretatt vurdering etter § 19 i de undersøkte sakene.

I én av sakene var det ikke benyttet tolk selv om det i et journalnotat sto at søkeren snakket lite norsk, og at det var behov for tolk i samtaler om «viktige ting». I den aktuelle saken hadde søkeren fått avslag på flere søknader på grunn av manglende dokumentasjon. Det var ikke benyttet tolk i tilfellene der saksbehandleren tok kontakt med søkeren i forbindelse med manglende dokumentasjon.

Bruk av vilkår

Det var ikke stilt vilkår i noen av de undersøkte sakene.

f. Kommunerevisjonens vurdering

Bydel Grünerløkkas behandling av søknader om økonomisk sosialhjelp var i all hovedsak i tråd med regelverket på de undersøkte områdene.

Barnas situasjon var kartlagt i fire av de fem sakene. Innholdet i kartleggingen fremsto som dekkende. I én sak hadde ikke bydelen benyttet tolk selv om det fremsto som et behov. Bruk av tolk kan være avgjørende for å sikre at saker om økonomisk sosialhjelp er tilstrekkelig opplyst.

For alle barna ble det utbetalt barnetillegg etter normerte satser. I tillegg ble det tatt individuelle hensyn ved innvilgelse av tilleggsytelser. Samlet tyder dette på at det ble gjort individuelle vurderinger, og at familiens faktiske situasjon ble lagt til grunn ved utmålingen i de gjennomgåtte sakene. I saken der det ikke var foretatt kartlegging, var det risiko for at NAV ikke fikk tilstrekkelig grunnlag for å behandle saken og gjøre individuelle vurderinger. Manglende kartlegging kan medføre at NAV ikke fanger opp informasjon om barnas behov. Det medfører også at vedtaket ikke blir tilstrekkelig begrunnet. Vedtakene var ellers begrunnet og oppfylte formelle krav.

Kommunerevisjonen merker seg at bydelen ikke avregnet barnetillegg mot stipend for elever som gikk på videregående skole.

4.3.6 Bydel Nordre Aker

Under presenterer og vurderer vi først status for varslede tiltak. Deretter presenterer vi oppfølging av politiske føringer i form av en mappegjennomgang fra 2023.

a. Varslet tiltak

Bydelen ville oppdatere rutiner i tråd med rapportens konklusjon og anbefalinger etter planen innen 1. oktober 2022. Alle barnefamilier ville bli kartlagt innen påsken 2023, og årlig kartlegging av barnefamiliene skulle skje fra og med 2023.

b. Status på oppfølgingstidspunktet

Bydelen hadde oppdatert rutinen for kartlegging av barnefamilier. Bydelen oppga at alle nye barnefamilier ble kartlagt enten i mottakssamtalen eller i egne samtaler. Dette skulle gjøres for å sikre at barna ble kartlagt på en god måte, da mottakssamtalene kunne være ganske lange og det kunne bli gitt mye informasjon i disse samtalene. Det medførte ifølge bydelen at alle nye familier ble kartlagt innen tre måneder. Kartleggingen ble journalført som et eget punkt i mottakssamtalen eller som et eget journalnotat.

Bydelen oppga at det var gjennomført kartlegging med mange av barnefamiliene som mottok sosialhjelp. For de familiene der det av ulike grunner ikke var gjennomført barnekartlegging, var det høsten 2023 lagt en plan der familiene som ikke hadde blitt kartlagt, ble delt inn i tre grupper ut fra frist for kartlegging. Den siste gruppen skulle kartlegges innen fem måneder.

Bydelen viste også til andre tiltak, som

- at sosialkonsulentene har jevnlig kontakt med familiene når de søker, og oppdaterer barnekartleggingen cirka to ganger i året
- at bydelen sjekker vedtakene under vedtaksgodkjenningen
- at den har klientgjennomgang med saksbehandlere hvor det fremkommer om kartlegging av barna er blitt gjort, og lager en plan dersom det ikke er blitt gjort
- at den tar opp saker på felles vedtaksmøter
- at den drøfter saker med kollegaer og avdelingsleder/teamkoordinator

c. Kommunerevisjonens vurdering

Basert på bydelens redegjørelser, og basert på en antakelse om at kartlegging er relevant også med tanke på å foreta individuelle vurderinger og begrunne vedtak, er det Kommunerevisjonens vurdering at bydelen hadde iverksatt varslede tiltak. Kommunerevisjonen merker seg at bydelen ikke hadde gjennomført kartlegging av alle barnefamilier innenfor fristen de hadde satt.

d. Førings fra bystyret

Bystyret forutsatte at byråden skulle påse at saksbehandlingen av søknader om økonomisk sosialhjelp for store barnefamilier skjedde i tråd med regelverket.

e. Status på oppfølgingstidspunktet

Kommunerevisjonen har gjennomgått fem saksmapper for mottakere av sosialhjelp med fire eller flere barn i Bydel Nordre Aker. Dette tilsvarer en gjennomgang av 120 vedtak inkludert tilhørende søknader, dokumentasjon og journalnotater. Kriteriene sakene vurderes opp mot, tilsvarer dem som ble presentert i kapittel 3.

Kartlegging og dokumentasjon av barnas behov

I fire av fem saker var det foretatt kartlegging av barnas situasjon. Kartleggingene inkluderte barnehage/skole, sosiale forhold, trivsel, fritidsaktiviteter, digitalt utstyr og helse. I saken der det ikke var foretatt kartlegging, fremkom kun barnas navn og alder og om barna gikk i barnehage eller på skole. Den aktuelle familien hadde oppfølging gjennom introduksjonsprogrammet.

Den som søker om sosialhjelp, må dokumentere opplysninger om seg selv og om sin økonomiske situasjon. Denne dokumentasjonen forelå i fire av de fem gjennomgåtte sakene. I den femte saken var stønad utbetalt før all dokumentasjon var innlevert. Det fremgikk ikke om det var en akutt situasjon. Det var også eksempler på at det var gitt avslag på grunn av manglende dokumentasjon.

Vurdering av behov og vedtak

I de gjennomgåtte vedtakene var det lagt inn livsoppholdsutgifter for hvert enkelt barn under 18 år med utgangspunkt i Oslo kommunes veiledende satser. Barnetrygd og barns inntekt var ikke tatt med i inntektsberegningen. Det var ikke gjort en reduksjon i utmålt hjelp for familier med flere barn, såkalt stordriftsfordel.

Søkerne mottok fullt barnetillegg for barn som gikk på videregående skole, også for barn over 18 år. Opplysninger om forhold som gir behov for økonomisk stønad, fremgikk av vedtakene. I alle de fem sakene var det søkt om og innvilget tilleggsutgifter. Mange av disse var relatert til barna. Det dreide seg om tannbehandling/kjeveortoped, briller, barnehage, AKS, klær og sko, PC, fritidsaktiviteter og utstyr til fritidsaktiviteter, møbler og hvitevarer og høytidstillegg. I vedtak som omhandlet tilleggsutgifter, var det foretatt og dokumentert individuelle vurderinger.

I alle vedtak var det gitt opplysninger om klageadgang. Ved avslag etter § 18 var det foretatt vurdering etter § 19 i de undersøkte sakene.

Tolk var benyttet i én av sakene. I én av sakene, som omhandlet en familie som kom som flyktninger høsten 2022, var det ikke dokumentert noen kommunikasjon mellom saksbehandleren og søkeren, med unntak av registrering av muntlige søknader. Det forelå ingen vurdering av behov for tolk.

Bruk av vilkår

Det var stilt vilkår i tre av de undersøkte sakene. Forventninger til søkeren og konsekvenser ved brudd på vilkåret fremgikk av vedtaket. Vilårene var ikke brutt. Det ble opplyst om klageadgang i vedtakene.

f. Kommunerevisjonens vurdering

Bydel Nordre Akers behandling av søknader om økonomisk sosialhjelp fra store barnefamilier var i all hovedsak i tråd med regelverket på de undersøkte områdene.

Barnas situasjon var kartlagt i fire av de fem undersøkte sakene. Innholdet i kartleggingen fremsto som dekkende. I saken der det ikke var foretatt kartlegging, var det risiko for at NAV ikke fikk tilstrekkelig grunnlag for å behandle saken og foreta individuelle vurderinger. Manglende kartlegging kan medføre at NAV ikke fanger opp informasjon om barnas behov.

I én sak var det ikke dokumentert at tolk var benyttet i kommunikasjonen med en søker som hadde behov for tolk. Bruk av tolk kan være avgjørende for å sikre at saker om økonomisk sosialhjelp er tilstrekkelig opplyst.

Det ble utmålt barnetillegg for alle barn søkeren hadde forsørgeransvar for, etter normerte satser. I tillegg ble det tatt individuelle hensyn ved innvilgelse av tilleggssytelser. Samlet tyder dette på at det ble gjort individuelle vurderinger, og at familiens faktiske situasjon ble lagt til grunn ved utmålingen i de gjennomgåtte sakene. Med unntak av saken der det ikke var foretatt kartlegging, var vedtakene begrunnet. Vedtakene oppfylte formelle krav.

Kommunerevisjonen merker seg at bydelen ikke avregnet barnetillegg mot stipend for elever som gikk på videregående skole.

5 Konklusjoner og anbefalinger

Kommunerevisjonen har undersøkt om søknader om økonomisk sosialhjelp for store barnefamilier behandles i samsvar med gjeldende regelverk for et utvalg saker i Bydel Bjerke, Bydel Frogner, Bydel Grorud, Bydel Grünerløkka, Bydel Nordre Aker og Bydel Sagene. De fem første bydelene var omfattet av Kommunerevisjonens forvaltningsrevisjon om samme tema i Rapport 10/2022 *Økonomisk stønad for store barnefamilier*. Undersøkelsen har også sett på om bydelene og byråden for sosiale tjenester hadde gjennomført varslede tiltak etter forvaltningsrevisjonen i 2022.

Siden forvaltningsrevisjonen i 2022 ble gjennomført til januar 2024, har satsene for barnetilleggene i økonomisk sosialhjelp blitt mer enn doblet: fra 1739 kroner til 3961 kroner for barn fra 0 til 10 år og fra 2303 kroner til 5244 kroner for barn over 11 år. Bystyret vedtok 15. juni 2022 å oppheve et tidligere vedtak som tilsa at barnetillegg vanligvis ble utbetalt for inntil tre barn. En sperre i saksbehandlingssystemet Fasit som gjorde at det automatisk ble innvilget barnetillegg for tre barn selv om det var flere barn i familien, ble opphevet våren 2022.

5.1 Konklusjoner

5.1.1 Byråden for sosiale tjenester

Byrådsavdelingen hadde iverksatt tiltak som kunne bidra til bedre saksbehandling i bydelene. Kommunerevisjonen merker seg byrådsavdelingens redegjørelse om hvordan den gjennomfører tilsyn med tjenesten. Ut fra denne forståelsen av byrådsavdelingens tilsynsansvar hadde byrådsavdelingen fulgt opp føringen fra bystyrets organer. Kommunerevisjonen har ikke gjort en nærmere vurdering av om byrådsavdelingens forståelse av ansvar er i tråd med det bystyret la til grunn ved behandlingen av rapport 10/2022. Bydel Sagene var ikke omfattet av forvaltningsrevisjonen i 2022. Kommunerevisjonen merker seg at saksbehandlingen i de gjennomgåtte sakene i Bydel Sagene på flere områder ikke var i tråd med regelverket.

5.1.2 Bydelenes behandling av søknad om økonomisk sosialhjelp i store barnefamilier

Basert på bydelenes redegjørelser og innsendt dokumentasjon er det Kommunerevisjonens vurdering at bydelene i hovedsak hadde gjennomført varslede tiltak etter forvaltningsrevisjonen i 2022. Det var tiltak for å bidra til at behandling av søknader om økonomisk stønad til store barnefamilier skjedde i tråd med regelverket, med tanke på kartlegging, vurderinger og begrunnelser.

Mappegjennomgangen i de fem bydelene som var omfattet av forvaltningsrevisjonen i 2022, viste at bydelene i disse sakene i hovedsak behandlet søknader om økonomisk stønad for store barnefamilier i samsvar med gjeldende regler. Økonomisk sosialhjelp kan bidra til at barn og unges oppvekst blir mindre preget av foreldrenes økonomi. Det var likevel enkelte forbedringsområder knyttet til tilstrekkelig kartlegging av alle familiene og begrunnelser i vedtak.

De fem bydelene hadde gjennomført kartlegging av barnas situasjon i de fleste undersøkte familiene. Ingen av bydelene hadde likevel en tilstrekkelig kartlegging av alle barnefamiliene, ettersom det i en del tilfeller ikke var dokumentert at helse var en del av kartleggingen. Helsesituasjonen til de enkelte familiemedlemmene kan påvirke familiens behov og gi økte utgifter. I de tilfellene der det ikke var gjennomført kartlegging, eller der kartleggingen var mangelfull, var det risiko for at bydelen ikke fikk tilstrekkelig grunnlag for å behandle saken. Manglende kartlegging kan medføre at bydelen ikke fanger opp informasjon om barnas behov.

Barnetillegg ble i hovedsak utbetalt for alle barn etter normerte satser i de gjennomgåtte sakene. I tillegg fikk mange av familiene dekket utgifter til for eksempel møbler, briller eller tannregulering til barna etter individuelle vurderinger. Dette tyder på at familiens faktiske situasjon ble lagt til grunn ved utmålingen.

Det var enkelte eksempler på at det ikke ble utbetalt barnetillegg etter normen. I disse tilfellene var det ikke dokumentert en individuell vurdering eller oppgitt en begrunnelse. I Bydel Frogner gjaldt dette en sak der barnetillegg for et barn over 18 år som gikk på videregående skole, ble stoppet. I Bydel Bjerke fikk en familie i ett vedtak støtte utover normen med begrunnelse om helserelaterte utgifter, men det var ikke oppgitt noen begrunnelse i det neste vedtaket der det ikke ble gitt utvidet støtte.

Det var også et eksempel på praksis som kan medføre ulikebehandling på tvers av bydeler. Kommunerevisjonen merker seg i den forbindelse at Bydel Frogner rutinemessig trakk 1000 kroner fra barnetillegget for elever i videregående skole som mottok stipend fra Lånekassen. Ingen av de andre undersøkte bydelene hadde tilsvarende praksis.

I alle de fem bydelene var det eksempler på at det ikke var benyttet tolk, eller at det ikke var dokumentert at tolk var vurdert, i tilfeller der det kunne være relevant. Bruk av tolk kan være avgjørende for å sikre at saker om økonomisk sosialhjelp er tilstrekkelig opplyst.

Bruk av vilkår var i hovedsak i tråd med regelverket. I Bydel Bjerke var det ikke dokumentert at konsekvenser for barna var vurdert i et konsekvensvedtak som innebar midlertidig stans i utbetaling av økonomisk stønad til brukeren.

Bydel Sagene var ikke omfattet av forvaltningsrevisjonen i 2022. Bydelens saksbehandling var på flere områder ikke i tråd med regelverket i de gjennomgåtte sakene. Det var ikke foretatt kartlegging av barnas situasjon i sju av elleve undersøkte barnefamilier. Uten kartlegging hadde ikke bydelen grunnlag for å gjøre individuelle vurderinger knyttet til barnas behov eller gi en tilstrekkelig begrunnelse for vedtaket. I fire saker var det i første del av undersøkelsesperioden ikke gitt barnetillegg for alle barn og i den forbindelse henvist til generelle stordriftsfordeler. Det var da ikke foretatt individuelle vurderinger eller gitt tilstrekkelig begrunnelse. Det er ikke i tråd med regelverket. Kommunerevisjonen merker seg at bydelen i løpet av året begynte å utbetale barnetillegg for alle barna i disse sakene, dels som følge av klage fra søkeren. Bydelen gjorde individuelle vurderinger i forbindelse med søknader om tilleggsytelser. Slike tillegg kan

bidra til å dekke barns behov med hensyn til blant annet fritid og helse. Det var et eksempel på at bydelen ikke hadde vurdert barnas behov ved iverksetting av et konsekvensvedtak ved brudd på et satt vilkår.

5.2 Anbefalinger

Kommunerevisjonen anbefaler byråden for sosiale tjenester å vurdere behov for ytterligere tiltak, særlig rettet mot bydeler som ikke har vært omfattet av Kommunerevisjonens forvaltningsrevisjoner om økonomisk stønad i store barnefamilier.

Kommunerevisjonen anbefaler bydelene Bjerke, Frogner, Grorud, Grünerløkka og Nordre Aker å vurdere behovet for ytterligere tiltak for å sikre at behandlingen er i tråd med gjeldende regelverk på området.

Kommunerevisjonen anbefaler Bydel Sagene å iverksette tiltak som sikrer at behandlingen av søknader om økonomisk stønad for store barnefamilier er i tråd med gjeldende regelverk på området.

6 Uttalelser til rapporten og Kommunerevisjonens vurdering av disse

Kommunerevisjonen har mottatt uttalelser til rapporten fra byråden for sosiale tjenester og bydelene Bjerke, Frogner, Gamle Oslo, Grünerløkka, Nordre Aker og Sagene. I dette kapitlet presenterer og vurderer Kommunerevisjonen sentrale momenter i uttalelsene. Uttalelsene følger i sin helhet i vedlegg 3-9.

6.1 Byråden for sosiale tjenester

6.1.1 Byrådets uttalelse

Byråden skrev i uttalelsen at informasjon om prosjektets hensikt hadde vært tilstrekkelig klar, og hun hadde ingen merknader til metode eller revisjonskriterier. Byråden uttalte at rapporten ga nyttig informasjon og læring både for byrådsavdelingen og bydelene. Videre kommenterte byråden at begrepet «fullstendig kartlegging» var lite hensiktsmessig, ettersom NAV skulle få frem nødvendig informasjon gjennom kartleggingen, men heller ikke mer enn nødvendig.

Ifølge byråden ville byrådsavdelingen fortsette med arbeidet som allerede var igangsatt på dette området. Konkret var det planlagt 3-4 samlinger i 2024, og den ene samlingen skulle ha kartlegging og oppfølging av barnefamilier som tema. Byrådsavdelingen skulle særlig følge med på hvilke tiltak Bydel Sagene ville igangsette.

6.1.2 Kommunerevisjonens vurdering

Kommunerevisjonen deler byrådets oppfatning om at kravet til kartlegging er at den skal være tilstrekkelig, ikke at den skal være fullstendig. Vi har derfor endret ordlyden i de aktuelle stedene i rapporten i den endelige versjonen av rapporten. Byråden meldte relevante tiltak i lys av rapportens anbefalinger.

6.2 Bydel Bjerke

6.2.1 Bydelens uttalelse

Bydelen skrev i uttalelsen at den kjente seg igjen i rapportens beskrivelse av NAV-kontorets behandling av økonomisk stønad til store barnefamilier og sluttet seg til rapportens konklusjoner. Ut over dette hadde ikke bydelen kommentarer til rapporten.

Med hensyn til tiltak, ville NAV Bjerke fremover jobbe videre med kartlegging av barns behov, herunder vurderinger av barns behov ved konsekvensvedtak. NAV ville også følge opp bruken av tolk og sørge for at vurderinger rundt bruk av tolk blir dokumentert.

6.2.2 Kommunerevisjonens vurdering

Bydelen meldte relevante tiltak i lys av rapportens anbefalinger.

6.3 Bydel Frogner

6.3.1 Bydelens uttalelse

Bydelen skrev i uttalelsen at informasjon om prosjektets hensikt hadde vært tilstrekkelig klar. Med hensyn til metode, ga bydelen tilbakemelding om at det var for kort tid mellom den første forvaltningsrevisjonen og oppfølgingsundersøkelsen. Det tar tid å planlegge og gjennomføre endringer, og prosessene ville ha kommet lenger dersom tilsynet hadde kommet senere. Videre kommenterte bydelen at skillet mellom store barnefamilier og andre barnefamilier var noe unaturlig, ettersom kravene til kartlegging, vurdering og oppfølging av barnefamilier vil være den samme uavhengig av antall barn. Bydelen hadde ikke kommentarer til revisjonskriteriene.

Når det gjaldt tiltak, ville bydelen følge opp tiltakene nevnt i rapporten. Videre meldte bydelen at den ville gjennomføre følgende tiltak:

- Gi barnefamilier tilbud om hjemmebesøk (frist før sommeren 2024)
- Holde fagmøter med temaer knyttet til arbeid med barnefamilier (våren 2024)
- Foreta ny vurdering av praksisen med reduksjon i barnetillegget for barn over 18 år når skoleeleven mottar stipend (mars 2024)

6.3.2 Kommunerevisjonens vurdering

Denne oppfølgingsundersøkelsen ble gjennomført kortere tid etter forvaltningsrevisjonen enn vanlig, for å ivareta et vedtak i bystyret. Kommunerevisjonen tar til etterretning bydelens tilbakemelding om at det var for kort tid mellom undersøkelsene. Samtidig merker vi oss at bydelens praksis i disse sakene likevel fremsto vesentlig bedre enn i den forrige undersøkelsen.

Når det gjelder bydelens kommentar om at skillet mellom store barnefamilier og andre barnefamilier var unaturlig, er Kommunerevisjonen enig med bydelen i at kravene til saksbehandlingen er de samme. Innretningen henger sammen med at forvaltningsrevisjonen skulle være en oppfølging av rapporten fra 2022, der det ble fokusert på store barnefamilier fordi det var identifisert særlig risiko for den gruppen på det tidspunktet.

Bydelen meldte relevante tiltak i lys av rapportens anbefalinger.

6.4 Bydel Grorud

6.4.1 Bydelens uttalelse

Bydelen skrev i uttalelsen at informasjon om prosjektets hensikt hadde vært klar. Bydelen hadde ikke kommentarer til prosjektets metode eller revisjonskriterier. Den opplevde at anbefalinger og konklusjoner ga et riktig bilde av situasjonen for Bydel Grorud sin del. Videre ga bydelen tilbakemelding om at rapporten bidro til å korrigere saksbehandlingen der det var nødvendig.

Bydelen varslet at den ville sørge for at tolk ble benyttet i større grad, der det var behov og hensiktsmessig. Tiltaket ville iverksettes umiddelbart.

6.4.2 Kommunerevisjonens vurdering

Bydelen meldte relevante tiltak i lys av rapportens anbefalinger.

6.5 Bydel Grünerløkka

6.5.1 Bydelens uttalelse

Bydelen skrev i uttalelsen at informasjon om prosjektets hensikt hadde vært klar. Bydelen hadde ikke innvendinger til prosjektets revisjonskriterier, og vurderte at disse var relevante. Med hensyn til metode, kommenterte bydelen at Kommunerevisjonen ikke hadde benyttet seg at systemene Modia og Gosys for innhenting av informasjon, og at dette kunne føre til at relevante opplysninger om kartlegging og oppfølging av barnefamilier ble utelatt.

Bydelen meldte at den ville iverksette en rekke tiltak:

- Utarbeide risiko- og sårbarhetsanalyse av familiearbeidet på NAV Grünerløkka.
- Utarbeide et eget årshjul som handler om oppfølging av barnefamilier.
- Stikkprøver av vedtak om økonomisk sosialhjelp til barnefamilier. 10 stikkprøver hver måned.
- Forbedre og videreutvikle kartleggingsskjema for barnefamilier, samt sette kartleggingen i et system hvor alle barnefamilier har en grundig kartlegging per år og et møtepunkt per år hvorav kartleggingen blir oppdatert.
- Fortsette å ha fokus på hvordan følge opp barnefamilier i NAV, øke bruken av hjemmebesøk og samarbeid med andre relevante instanser.
- Ha workshop med fokus på hvordan foreta individuelle vurderinger og vurderinger av barns behov i vedtak.
- Delta på egenvurdering 2024 – Kartlegging, vurdering og beslutning av barns behov ved søknad om økonomisk stønad i regi av Statsforvalteren

Bydelen ville iverksette tiltakene første halvår 2024. Flere av tiltakene dreide seg om fortløpende arbeid uten en sluttdato.

Bydelen ga tilbakemelding om at rapporten var viktig for utviklingsarbeidet på kontoret, og at den kjente seg igjen i konklusjonene.

6.5.2 Kommunerevisjonens vurdering

Til bydelens kommentar om at Kommunerevisjonen kun så på saksmapper i systemet Fasit, ikke i Modia og Gosys, vil Kommunerevisjonen vise til at bydelene fikk faktabeskrivelsen til verifisering, slik at de kunne korrigere opplysninger for eksempel i tilfeller der det var foretatt en kartlegging som var dokumentert andre steder enn i Fasit. For en av bydelene endret vi beskrivelsen på bakgrunn av en slik tilbakemelding. Vi ser at vi kunne ha vært tydeligere i kommunikasjonen rundt dette med bydelene. Vi merker oss samtidig at bydelen beskriver at den kjenner seg igjen i konklusjonene.

Bydelen meldte relevante tiltak i lys av rapportens anbefalinger.

6.6 Bydel Nordre Aker

6.6.1 Bydelens uttalelse

Bydelen skrev i uttalelsen at den hadde mottatt tilstrekkelig informasjon om hensikten med prosjektet, og at den opplevde rapporten som nyttig. Den hadde ikke kommentarer til prosjektets metode eller revisjonskriterier.

Bydelen varslet at den fremover ville oppdatere rutinene jevnlig. Den hadde allerede styrket kartleggingen av barnefamilier ved å gjennomføre klientgjennomganger annenhver måned, i stedet for to ganger i året, slik praksis hadde vært tidligere. Tiltakene var allerede igangsatt, og bydelen meldte at rutinene ville oppdateres to ganger i året.

6.6.2 Kommunerevisjonens vurdering

Bydelen meldte relevante tiltak i lys av rapportens anbefalinger.

6.7 Bydel Sagene

6.7.1 Bydelens uttalelse

Bydelen skrev i uttalelsen at den opplevde informasjonen om prosjektets hensikt som tilstrekkelig klar. Den hadde ikke kommentarer til revisjonskriteriene, og opplevde metode og kildebruk som tilfredsstillende. I tillegg til uttalelsen fra bydelsdirektøren, har NAV-kontoret gitt en tilbakemelding i eget brev med kommentarer til eksempelbudsjettet omtalt i rapportens kapittel 2.2.3.

På spørsmål om tiltak viste bydelen til en sak i bydelsutvalget. Bydelsutvalget hadde i mars 2023 behandlet en sak om bydelens oppfølging av Kommunerevisjonens rapporter, herunder rapport 10/2022. Bydelsutvalget tok saken til orientering.

Følgende fremgikk av saken:

NAV Sagene følger opp funnene i kommunerevisjonens rapport. NAV skal være et kontor som er opptatt av og nysgjerrige på hvordan barna har det i de barnefamilier det er kontakt med. Bydelen skal ha gode samtaler med foreldrene og skal innhente informasjon om skolene/barnehagene, fritidsaktiviteter, kostnader og behov. Det vurderes at det er gode rutiner for systematisk oppfølging av barnefamiliene. NAV Sagene opplever et godt samarbeid med andre tjenester rundt barnefamiliene. Det er et særskilt ansvar for at familiene har nok penger for at barna skal sikres en trygg oppvekt og kunne delta i alminnelige skole – og fritidsaktiviteter der de bor. Lavinntektsfamilier er en prioritert gruppe ved vårt kontor, og foreldrene er prioritert for oppfølging mot arbeid eller arbeidsrettede/kvalifiserende tiltak. Ved utmåling av økonomisk sosialhjelp foretas det individuelle vurderinger.

Bydelen meldte at dette var igangsatt. På oppfølgingsspørsmål fra Kommunerevisjonen om bydelen ville iverksette ytterligere tiltak i lys av den nye rapporten, svarte bydelen muntlig at den ville fremme en tilsvarende sak for bydelsutvalget denne våren.

6.7.2 Kommunerevisjonens vurdering

Kommunerevisjonen har på bakgrunn av bydelens tilbakemelding lagt inn en presisering i kapittel 2.2.3 om at budsjettet vil variere ut fra ulike familiekonstellasjoner.

Kommunerevisjonen merker seg at bydelen meldte at NAV Sagene ville følge opp funnene i Kommunerevisjonens rapport 10/2022, og at bydelen ville fremme en sak for bydelsutvalget denne våren om oppfølging av gjeldende rapport. Kommunerevisjonen legger til grunn at bydelen i den forbindelse vil komme med mer konkrete tiltak i lys av rapportens anbefalinger.

Referanser

Referanser fra Oslo kommune

Bystyresak 371/22: Kontrollutvalgets sak 62 av 27. september 2022 – Rapport 10/2022

Økonomisk stønad til store barnefamilier, behandlet av bystyret 14. desember 2022.

Bystyresak 221/22: Byrådssak 119/2022 – Revidert budsjett 2022 – Effekt av regnskap 2021 mv. behandlet av bystyret 15. juni 2022.

Bystyresak 286/11: Forslag fra Marianne Borgen (SV) datert 19. januar 2011 vedr. økonomisk sosialhjelp til barnerike familier.

Byrådssak 1057/08: Overordnet rammeverk for god intern kontroll i Oslo kommune.

Byrådssak 1070/15: Instruks for virksomhetsstyring i Oslo kommune.

Byrådssak 124/19: Revidert reglement for byrådet.

Bydelenes årsrapporter for 2022.

Velferdsetaten. *Kvalitetshåndbok for sosiale tjenester*, Oslo kommune.

Sist oppdatert mai 2023.

Velferdsetaten: *Årsrapport 2022. Økonomisk sosialhjelp, introduksjonsprogrammet, kvalifiseringsprogrammet og bostøtte i Oslo.*

Eksterne referanser

FOR-2006-12-15 nr. 1456: Forskrift til forvaltningsloven (forvaltningsforskriften).

Ekspertgruppe om Barn i fattige familier (2023). *En barndom for livet – økt tilhørighet, mestring og læring for barn i fattige familier.*

LOV 1967-02 nr. 10: Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven).

LOV 2009-12-18 nr. 131: Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven).

LOV 2018-22-06 nr. 83, fra 01.01.2020: Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

NAV – Arbeids- og velferdsetatens rundskriv R35 2012-06-22: Rundskriv til lov om sosiale tjenester i NAV, sist oppdatert 16. august 2023.

NAV – Arbeids- og velferdsetaten Veileder om økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven, 16. desember 2022.

Statistisk sentralbyrå (2003) Høyt sosialhjelpsbehov blant flyktninger,

<https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/trygd-og-stonad/artikler/hoyt-sosialhjelpsbehov-blant-flyktninger>

Statsforvalteren i Oslo og Viken: *Rapport om NAV-kontorets ansvar for å ivareta barns behov når familien søker økonomisk stønad i Bydel Søndre Nordstrand.*

Statsforvalteren i Oslo og Viken: *Rapport fra tilsyn med kommunens behandling av søknader om økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven ved Nav Vestre Aker 2023.*

Utlendingsdirektoratet (2023) Tall og fakta 2023. <https://www.udi.no/statistikk-og-analyse/tall-og-fakta/tall-og-fakta-2023/>

Tabelloversikt

Tabell 1 Antall mottakere av sosialhjelp med 4 eller flere barn under 18 år13

Tabell 2 Eksempel på budsjett for enslig forsørger med fire barn15

Vedlegg 1 Revisjonskriterier

Revisjonskriterier er en betegnelse på de forventningene og kravene Kommunerevisjonen legger til grunn for sine vurderinger, det vil si de krav, normer og/eller standarder som forvaltningsrevisjonsobjektet skal revideres og vurderes mot.

Revisjonskriterier skal utledes fra autoritative kilder. I denne undersøkelsen kommer revisjonskriteriene i hovedsak fra

- sosialtjenesteloven
- forvaltningsloven
- kommuneloven
- Arbeids- og velferdsdirektoratets Rundskriv til lov om sosiale tjenester i NAV (R35-00), sist oppdatert 16. august 2023
- Veileder om økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven av 16. desember 2022
- Reglement for byrådet (byrådssak 124/19)
- Velferdsetatens *Kvalitetshåndbok for sosiale tjenester*, sist oppdatert mars 2017

Forvaltningsrevisjonens hovedproblemstillinger har vært:

- Har byråden for arbeid, integrering og sosiale tjenester og bydelene Bjerke, Frogner, Grorud, Grünerløkka og Nordre Aker iverksatt varslede tiltak og fulgt opp politiske føringer etter behandling av rapport 10/2022?
- Behandles søknader om økonomisk stønad for store barnefamilier i samsvar med gjeldende regler?

Den første problemstillingen er tilknyttet en oppfølgingsundersøkelse, og det er ikke utledet revisjonskriterier for denne. I dette vedlegget redegjør vi for revisjonskriteriene for den andre problemstillingen, som dreier seg om bydelenes behandling av søknader om økonomisk stønad for store barnefamilier.

Om økonomisk sosialhjelp

Økonomisk sosialhjelp er regulert i sosialtjenesteloven. Formålet med loven er å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, og fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet. Loven skal videre bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud. Den skal også bidra til likeverd og likestilling samt forebygge sosiale problemer.

Hvem som har krav på økonomisk sosialhjelp, fastslås i sosialtjenesteloven § 18 første ledd, hvor det fremkommer at

[d]e som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter, har krav på økonomisk stønad.

Økonomisk sosialhjelp kan være aktuelt også i andre tilfeller, jf. lovens § 19, hvor det fremkommer at

[k]ommunen kan i særlige tilfeller, selv om vilkårene i § 18 ikke er til stede, yte økonomisk hjelp til personer som trenger det for å kunne overvinne eller tilpasse seg en vanskelig livssituasjon.

Stønaden bør ta sikte på å gjøre vedkommende selvhjulpen og skal fortrinnsvis være en midlertidig ytelse. Sosialhjelp kan gis som bidrag, lån, garanti eller som varer og tjenester.

Det er kommunen ved bydelenes NAV-kontor som er ansvarlig for å yte økonomisk stønad, jf. sosialtjenesteloven § 3. Kommunen har ifølge sosialtjenesteloven § 4 ansvaret for å sikre at de sosiale tjenestene er forsvarlige. Det innebærer at kommunen skal sikre at brukere får tjenestene de har rettskrav på, til rett tid, med rett innhold og med rett omfang. Å tilby tjenester som ikke er forsvarlige, eller bygge vurderinger og konklusjoner på en uforsvarlig saksbehandling vil være brudd på loven.

Behandlingen av søknader om økonomisk stønad for store barnefamilier skal skje i henhold til alminnelige saksbehandlingsregler og god forvaltningsskikk og sikre den enkelte søkerens rett til å få behandlet søknaden på en forsvarlig måte. Vi har i denne undersøkelsen belyst NAV-kontorenes kartlegging og vurdering av behovet for økonomisk stønad og bruk av vilkår overfor målgruppen store barnefamilier. Vi har også sett på utforming av vedtak.

Kartlegging av brukernes behov

For å sikre at store barnefamilier får vurdert sin faktiske situasjon må NAV-kontoret påse at sakene er så godt opplyst som mulig før vedtak fattes. Kommunen må blant annet undersøke om den som søker om økonomisk stønad, har forsørgeransvar for barn, og i så fall sikre at barnas behov blir tilstrekkelig kartlagt og vurdert ved behandlingen av søknaden.

Revisjonskriterier

- Før NAV-kontoret fattar vedtak om økonomisk stønad til store barnefamilier, må det sørge for at saken er tilstrekkelig opplyst. Dette innebærer blant annet å kartlegge søkerens situasjon som forsørger, herunder behovet og livssituasjonen til det enkelte barnet.

Utleddning av revisjonskriteriene

Ifølge forvaltningsloven § 17 skal forvaltningsorganet påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. Dette følger også indirekte av forsvarlighetskravet i sosialtjenesteloven § 4 som sier at «[t]jenester som ytes etter denne loven, skal være forsvarlige».

Det utdypes i Arbeids- og velferdsetatens R35-00 Rundskriv til lov om sosiale tjenester i NAV at det alltid må vurderes hvilke opplysninger som er nødvendige ut fra tjenestemottakerens situasjon og tjenesten det søkes om. Rundskrivet sier også at barn og unge skal sikres en trygg oppvekst og kunne delta i alminnelige skole- og fritidsaktiviteter, uavhengig av foreldrenes økonomi. Det fremkommer også i menneskerettsloven vedlegg 8 (norsk oversettelse artikkel 27)

at barn og unge har rett til en levestandard som er tilstrekkelig for barnets fysiske, psykiske, åndelige, moralske og sosiale utvikling. For å ha grunnlag for en forsvarlig vurdering av økonomisk stønad til store barnefamilier innebærer dette at NAV-kontoret også må vurdere hvilke opplysninger som det er viktig å innhente knyttet til de enkelte barnas behov og livssituasjon.

Statsforvalteren i Oslo og Viken legger i sine tilsyn av sosialtjenesten til grunn at det er en rekke opplysninger som må foreligge for å kunne gjøre individuelle vurderinger ved søknader om økonomisk stønad for store barnefamilier. Dette er forhold som personopplysninger, familieforhold, helsemessige utfordringer og søkerens inntekter eller inntektsmuligheter. I tillegg må det innhentes opplysninger om sosiale forhold som aktiviteter og interesser.

Vurdering av behov

Når saken er tilstrekkelig opplyst, skal NAV-kontoret foreta en konkret vurdering av hjelpebehov, stønadsnivå, vilkårssetting og stønadsform. I den forbindelse skal hele familiens behov og livssituasjon vurderes.

Revisjonskriterier

- Ved utmåling av økonomisk stønad skal det gjøres individuelle vurderinger av behovet for barnetillegg for alle barna i den enkelte familien.
- NAV-kontorets vurdering av søknaden om økonomisk stønad skal baseres på familiens faktiske og økonomiske situasjon på søknadstidspunktet.

Utleddning av revisjonskriteriene

Det følger av §§ 18 og 19 og forsvarlighetskravet i § 4 i sosialtjenesteloven at den utmålte stønaden må være basert på en konkret og individuell vurdering av hva som er forsvarlig stønad i den enkelte saken. Loven stiller i § 18 krav til at det ved vurdering av søknad om stønad til familier ikke skal tas hensyn til barns inntekt av arbeid i fritid og skoleferier.

Hovedprinsippet for behandling av søknad om økonomisk stønad er at det skal foretas konkrete og individuelle vurderinger av hjelpebehov, stønadsbeløp og stønadsform, og at det i alle vurderinger skal legges vekt på å fremme lovens formål best mulig, slik det utdypes i rundskriv R35-00. Det innebærer at NAV-kontorene må gjøre individuelle vurderinger av behovet for barnetillegg for hvert enkelt barn i store barnefamilier.

Kravet om konkrete og individuelle vurderinger av store barnefamilier ligger også til grunn for bystyrets vedtak i møtet 28. september 2011 (sak 286):

Byrådet bes umiddelbart presisere ovenfor bydelene at barnefamilier med flere enn tre barn skal behandles individuelt ved utmåling av barnetillegg, og at eventuell praksis med automatikk i bortfall av ytterligere barnetillegg opphører. Denne presiseringen gjentas årlig i forbindelse med orientering om budsjettvedtak mht. sosialstønad.

Den individuelle vurderingen tas på bakgrunn av opplysningene som er innhentet. NAV-kontoret har ifølge rundskriv R35-00 både rett og plikt til å utøve skjønn, det vil si gjennomføre en konkret og individuell vurdering. Vurderingen skal foretas innen rammen av regelverket. Det utdypes i *Kvalitetshåndbok for sosiale tjenester*, punkt 3.2.5 Barn og unge, at søknader om økonomisk støtte skal vurderes individuelt, og det skal fremkomme av vedtaket at barnas behov er vurdert og ivare tatt. Dette skal synliggjøres både når det fattes positivt vedtak, og når det fattes avslag.

Arbeids- og inkluderingsdepartementets veileder for økonomisk stønad av 16. desember 2022 tok utgangspunkt i situasjonen med økte levekostnader. Veilederen skulle synliggjøre det store handlingsrommet sosialtjenesteloven gir kommunene, og gi NAV-kontorene et praktisk hjelpemiddel for å kunne utøve skjønn og foreta konkrete og individuelle vurderinger. Veilederen presiserer blant annet at barns behov skal tas spesielt hensyn til, og at NAV-kontoret skal ta utgangspunkt i den aktuelle situasjonen med økte levekostnader.

For at medvirkningen skal være reell, må NAV-kontoret ifølge rundskriv R 35-00 holde tjenestemottakeren informert gjennom hele søknadsprosessen. All informasjon skal tilpasses tjenestemottakerens forutsetninger. NAV-veilederen må forsikre seg om at begge parter har en felles forståelse av den informasjonen som utveksles, og sakens innhold. Personer som trenger det, har krav på bruk av tolk. Tjenestemottakerens barn skal aldri brukes i stedet for tolk.

Vedtak

Saksbehandlingsreglene for enkeltvedtak skal bidra til å ivareta søkerens rettssikkerhet og verne mot uforsvarlige og uriktige vedtak. Kravene innebærer blant annet at vedtaket skal utformes på en måte som setter søkeren i stand til å forstå hvorfor saken fikk det aktuelle utfallet.

Revisjonskriterier

- Vedtaket skal være skriftlig og tilstrekkelig begrunnet.
- Ved avslag etter sosialtjenesteloven § 18 skal NAV-kontoret vurdere om det kan innvilges stønad etter sosialtjenesteloven § 19.
- Søkeren skal gis opplysninger om klageadgang.

Utleddning av revisjonskriteriene

Forvaltningsloven stadfester i § 23 at enkeltvedtak som hovedregel skal være skriftlige. Ifølge lovens § 24 skal enkeltvedtak grunngis, og begrunnelse skal som hovedregel gis samtidig med at vedtaket treffes. Kravene til begrunnelsens innhold presiseres i § 25, hvor det blant annet fremkommer at begrunnelsen skal vise til de reglene vedtaket bygger på, med mindre parten kjenner reglene. Bestemmelsen sier videre at det i den utstrekning det er nødvendig for å sette parten i stand til å forstå vedtaket, skal begrunnelsen også gjengi innholdet av reglene eller den problemstillingen vedtaket bygger på. Videre påpekes det i § 25 at

[...]

I begrunnelsen skal dessuten nevnes de faktiske forhold som vedtaket bygger på. Er de faktiske forhold beskrevet av parten selv eller i et dokument som er gjort kjent for parten, er

en henvisning til den tidligere framstilling tilstrekkelig. I tilfelle skal det i underretningen til parten vedlegges kopi av framstillingen.

De hovedhensyn som har vært avgjørende ved utøving av forvaltningsmessig skjønn, bør nevnes. Er det gitt retningslinjer for skønnsutøvingen, vil i alminnelighet en henvisning til retningslinjene være tilstrekkelig.

I andre saker enn klagesaker kan forvaltningsorganet la være å gi samtidig begrunnelse dersom det innvilger en søknad og det ikke er grunn til å tro at noen part vil være misfornøyd med vedtaket.

[...]

Basert på disse bestemmelsene legger Kommunerevisjonen til grunn at NAV-kontoret i vedtaket gir utfyllende begrunnelse for vurderingene som gir grunnlag for vedtatt og utmålt stønad for store barnefamilier som helhet, men også for hvert enkelt barn. Begrunnelsen bør blant annet inneholde opplysninger om forhold som gir behov for økonomisk stønad for antall barn i familien. Dette kan være informasjon om

- hvor mange barn det er gitt økonomisk stønad for
- hvert enkelt barns individuelle behov
- de hovedhensynene som har vært avgjørende ved utmålingen av stønaden

Begrunnelsen må også være forståelig for den enkelte mottakeren.

Kommunen kan i særlige tilfeller, selv om vilkårene i § 18 ikke er til stede, yte økonomisk hjelp til personer som trenger det for å kunne overvinne eller tilpasse seg en vanskelig livssituasjon, § 19. I rundskriv R35-00 fremgår det at dersom stønad til livsopphold avslås, skal det vurderes om stønad i særlige tilfeller kan innvilges etter § 19. Også her må det foretas en individuell vurdering. Stønad i særlige tilfeller kan ytes i to typer situasjoner:

1. Utgiften i det konkrete tilfellet er ikke nødvendig for tjenestemottakerens livsopphold, og økonomisk stønad til livsopphold avslås. Stønad kan da innvilges etter § 19 ut fra tjenestemottakerens helhetlige livssituasjon og behovet for det stønaden skal dekke.
2. Alle andre muligheter til selvforsørgelse er ikke blitt, eller blir ikke, benyttet, og økonomisk stønad til livsopphold avslås. Stønad kan da innvilges etter § 19 fordi det kan få negative konsekvenser på lang sikt å utnytte den aktuelle inntektsmuligheten, mens hjelpebehovet må antas å være av kort varighet.

Vedtak skal ifølge forvaltningsloven § 25 tredje ledd ha opplysning om klageadgang.

Bruk av vilkår

Økonomisk stønad skal i utgangspunktet gis uten vilkår til personer over 30 år, jf. sosialtjenesteloven § 20. Vilkår kan imidlertid settes hvis det kan bidra til å gjøre tjenestemottakeren i stand til å sørge for sitt livsopphold på annen måte enn ved økonomisk stønad. For personer under 30 år skal det stilles vilkår, jf. lovens § 20 a. Bruk av vilkår skal bidra til å motivere og påvirke tjenestemottakeren til å komme seg ut av en vanskelig livssituasjon.

Vilkår skal i utgangspunktet settes i samarbeid med tjenestemottakeren, men dette er ikke en forutsetning. Det skal ikke settes vilkår for tildeling av økonomisk stønad i en nødssituasjon.

Revisjonskriterier

- Når NAV-kontoret stiller vilkår knyttet til økonomisk stønad, må vilkåret fremkomme av og begrunnes i vedtaket. Vedtaket må gi konkret uttrykk for hva som forventes, og hva som kan bli konsekvensen dersom vilkåret ikke oppfylles.
- Ved brudd på vilkår skal NAV-kontoret vurdere om bruddet skal få konsekvenser. Kontoret må i den forbindelse sikre at stønadsmottakeren får uttale seg før vedtak fattes, blant annet om årsak til brudd og hvilken betydning konsekvensen får for mottakeren og dennes familie. Barnas behov skal vurderes og ivaretas særskilt.
- Når konsekvensen skal iverksettes, må det fattes eget vedtak. Stønadsmottakeren skal gis opplysninger om klageadgang.

Utleddning av revisjonskriteriene

Økonomisk stønad skal i utgangspunktet gis uten vilkår til personer over 30 år. Likevel kan det ifølge sosialtjenesteloven § 20 settes vilkår for tildeling av økonomisk stønad, herunder at mottakeren i stønadsperioden skal utføre passende arbeidsoppgaver i bostedskommunen. Det skal stilles vilkår om aktivitet for tildeling av økonomisk stønad til personer under 30 år, jf. lovens § 20 a.

Ifølge loven må vilkårene ha nær sammenheng med vedtaket, ikke være uforholdsmessig byrdefulle for stønadsmottakeren eller begrense mottakerens handle- eller valgfrihet på en urimelig måte. Ved brudd på vilkår er det i bestemmelsen gitt adgang til å redusere stønaden, forutsatt at det i vedtaket om stønad er informert om muligheten for slik reduksjon.

Avgjørelse om å sette vilkår skal ifølge rundskriv R35-00 fremgå av vedtaket om tildeling av økonomisk stønad. Det må tydelig fremkomme av vedtaket hva plikten innebærer, hva som kreves for at plikten skal anses oppfylt, og hva som kan bli konsekvensene av eventuelle brudd på vilkårene. Forvaltningsloven § 24 stiller også krav til at enkeltvedtak skal begrunnes samtidig med at vedtaket treffes.

Ved brudd på vilkår skal det gjøres en konkret og individuell vurdering av om det skal fattes vedtak om at konsekvensen skal gjennomføres. I denne vurderingen skal det ifølge rundskriv R35-00 tas hensyn til årsaken tjenestemottakeren oppgir for ikke å ha oppfylt vilkåret, om årsaken skyldes tjenestemottakerens evne eller vilje, og hvilken betydning konsekvensen får for tjenestemottakeren og eventuell familie. NAV-kontoret må derfor sørge for at tjenestemottakeren har fått mulighet til å uttale seg før vedtaket om konsekvensen av vilkårsbruddet fattes. Konsekvensene må knyttes til det løpende stønadsvedtaket hvor vilkårene fremkommer.

Hvis tjenestemottakeren har barn, skal barnas behov vurderes og ivaretas særskilt, jf. rundskriv R35-00. NAV-kontoret skal ifølge rundskrivet alltid sikre at barns behov blir ivaretatt, og det må

derfor foretas en konkret og individuell vurdering av hvilken betydning konsekvensene av vilkårsbruddet får for barna.

Hvis konsekvensen av vilkårsbrudd skal iverksettes, må det fattes et nytt vedtak basert på en konkret og individuell vurdering. Det må i vedtaket gis opplysninger om klageadgang, jf. forvaltningsloven § 25 tredje ledd.

Vedlegg 2 Metode

1.1 Generelt om forvaltningsrevisjon

De sentrale delene av en forvaltningsrevisjon er beskrevet i Standard for forvaltningsrevisjon fra Norges Kommunerevisorforbund (RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon). Disse delene er like for alle forvaltningsrevisjoner.

Kort oppsummert bestemmer kontrollutvalget problemstillingen i sin bestilling til Kommunerevisjonen. Kommunerevisjonen utleder relevante revisjonskriterier for problemstillingen. Kriteriene er målestokken som vi holder den reviderte enheten opp mot. For å svare på spørsmålet om enheten når de gitte målene/revisjonskriteriene, samler vi inn relevante data som vi bearbeider og analyserer. Dette gir oss et faktagrunnlag som vi vurderer opp mot revisjonskriteriene. Vurderingene leder frem til Kommunerevisjonens konklusjoner og eventuelle anbefalinger.

1.2 Beskrivelse av prosjektgjennomføring

Kommunerevisjonens undersøkelse har delvis vært en oppfølgingsundersøkelse etter rapport 10/2022 *Økonomisk stønad til store barnefamilier*. Denne delen av undersøkelsen har vært rettet mot byråden for sosiale tjenester, Bydel Bjerke, Bydel Frogner, Bydel Grorud, Bydel Grünerløkka og Bydel Nordre Aker.

I tillegg har vi gått gjennom et nytt utvalg enkeltsaker i disse bydelene og i Bydel Sagene.

Brev om oppstart av undersøkelsen ble sendt til byråden for sosiale tjenester 2. oktober 2023 og til bydelene Bjerke, Frogner, Grorud, Grünerløkka, Nordre Aker og Sagene 29. september. Vi gjennomførte oppstartsmøter med bydelene 11. og 12. oktober. Med unntak av brevet til Bydel Sagene inneholdt oppstartsbrevene spørsmål knyttet til oppfølging av varslede tiltak og politiske føringer etter rapport 10/2022.

Kommunerevisjonen sendte et utkast til revisjonskriterier til Byrådsavdeling for sosiale tjenester og til de berørte bydelene 13. oktober 2023. Verken byrådsavdelingen eller bydelene hadde merknader til revisjonskriteriene. Vi sendte en faktabeskrivelse til verifisering 3. januar 2024 og innarbeidet rettelser og innspill som kom til teksten.

Rapporten fra undersøkelsen ble 6. februar 2024 sendt til uttalelse til byråden for sosiale tjenester og underliggende byrådsavdeling og de seks bydelene. Alle avga uttalelse.

Uttalelsene er oppsummert og vurdert i kapittel 6 og følger i sin helhet i vedlegg 3 – 9.

1.3 Metode for datainnhenting

I den delen av undersøkelsen som er en oppfølging etter rapport 10/2022, har vi innhentet skriftlig informasjon fra byrådsavdelingen og bydelene om status for varslede tiltak og for føringer fra behandlingen av rapport 10/2022 i bystyrets organer og tilhørende dokumentasjon.

Dette ble gjort for å se om byrådsavdelingen og bydelene har gjennomført de tiltakene de varslet etter forvaltningsrevisjonen i 2022, og fulgt opp de politiske føringene. Videre har vi gått gjennom et nytt utvalg brukermapper for å se om saksbehandlingen er endret i tråd med varslede tiltak i disse bydelene. På bakgrunn av de skriftlige svarene og mappegjennomgangen har vi hatt dialog med bydelene om oppfølgingsspørsmål knyttet til deres praksis. I tillegg har vi gått gjennom et utvalg mapper i Bydel Sagene for å se hvordan enkeltsaker er blitt behandlet i denne bydelen. Vi har hatt møte med Bydel Sagene og Bydel Frogner for å få mer informasjon om deres praksis. Vi skrev referat fra hvert møte og sendte dette til kontaktpersonen for verifisering.

Undersøkelsesperioden har vært august 2022 og frem til og med desember 2023.

1.4 Valg av bydeler

Fem av bydelene, Bydel Bjerke, Bydel Frogner, Bydel Grorud, Bydel Grünerløkka og Bydel Nordre Aker, var som nevnt over omfattet av forvaltningsrevisjonen om samme tema i 2022.

Forvaltningsrevisjonen i 2023 har dels vært en oppfølgingsundersøkelse for å se om bydelene har gjennomført de tiltakene de varslet etter forvaltningsrevisjonen i 2022. Dels har det vært en ny gjennomgang av saker for å belyse gjeldende praksis. I tillegg til disse fem bydelene har vi plukket ut Bydel Sagene for en gjennomgang av enkeltsaker.

Bydel Sagene ble valgt fordi Statsforvalteren ikke har gjennomført tilsyn med Bydel Sagene på området siden 2010. Bydelen gjorde en egevaluering i 2019 og konkluderte med at den hadde en utilstrekkelig praksis. Bydelen kommer også relativt høyt ut med tanke på risiko når det gjelder levekårsindikatorer, og hadde en relativt lav revisjonsbelastning.

1.5 Gjennomgang av enkeltsaker

For å undersøke om og hvordan NAV-kontorene hadde kartlagt behov, gjort individuelle vurderinger ved behandling av søknader om økonomisk sosialhjelp til store barnefamilier, utformet vedtak og benyttet vilkår, har vi gått gjennom dokumentasjonen i enkeltsaker i saksbehandlingssystemet Fasit. Hver av de seks bydelene ga oss en midlertidig revisor- eller lesetilgang i systemet, som gjorde at vi kunne gå gjennom relevante saksdokumenter.

Kommunerevisjonen har gått gjennom til sammen 36 enkeltsaker av totalt 263 aktuelle brukermapper, hvor forsørgere med 4 eller flere barn hadde søkt om økonomisk sosialhjelp i 2023. Vi har sett på fem saker i hver av bydelene Bydel Bjerke, Bydel Frogner, Bydel Grorud, Bydel Grünerløkka og Bydel Nordre Aker og elleve saker i Bydel Sagene.

For å finne frem til aktuelle brukere tok vi for hver av bydelene ut en rapport i Fasit som viste brukere med fire eller flere barn som hadde søkt om økonomisk stønad i 2023. Ut fra denne listen gjorde vi et tilfeldig uttrekk av brukere. I tilfeller der brukeren hadde få saker, trakk vi en ny bruker for å ha tilstrekkelig dokumentasjon å vurdere ut fra.

I forkant av gjennomgangen utarbeidet vi et kontrollskjema som vi fylte ut for hver søknad vi gikk gjennom, for å sikre at vi fikk med samme informasjon i alle sakene.

1.6 Behandling av personopplysninger

Formålet med Kommunerevisjonens innhenting, behandling og oppbevaring av personopplysninger er å utføre den lovbestemte revisjonen av Oslo kommune. Hvilke personopplysninger vi har samlet inn og behandlet, avhenger av hvilken informasjon vi trengte for å gjennomføre undersøkelsen. Personopplysningene vil kunne være opplysninger som kommunen er pålagt å innhente, som av andre grunner er i kommunens systemer, som ansatte plikter å oppgi til Kommunerevisjonen, eller som er gitt frivillig.

Kommunerevisjonen følger bestemmelsene i personopplysningsloven og legger vekt på å begrense lagringen av personopplysninger. Vi legger vekt på bare å innhente data som er relevante for formålet med undersøkelsen. Vi tar bare vare på personopplysninger som er nødvendige for dokumentasjon av arbeidet vi utfører. Personopplysninger lagres utilgjengelig for uvedkommende.

I denne undersøkelsen har vi lagt inn anonymiserte opplysninger om enkeltsaker i kontrollskjema og lagret disse skjemaene i en tilgangsbegrenset mappe. Kun ansatte med tjenstlig behov har tilgang til disse mappene.

I forbindelse med revisjonen har prosjektlederen og prosjektmedarbeiderne i Kommunerevisjonen blitt gitt revisortilgang i saksbehandlersystemet Fasit i bydelene som har vært omfattet av undersøkelsen. Tilgangene varte fra 11. oktober 2023 til 1. mars 2024.

Retten til å få slettet personopplysninger er blant annet styrt av at Kommunerevisjonen har ti års lagringsplikt for dokumentasjon av revisjonene.

For ytterligere informasjon om Kommunerevisjonens ansvar for og behandling av personopplysninger, se vår [personvernerklæring](#).

1.7 Gyldighet og pålitelighet

For å sikre datagrunnlaget har vi vurdert dataens gyldighet (validitet) og pålitelighet (reliabilitet). Med gyldighet menes hvor godt man klarer å måle det man har til hensikt å måle eller undersøke. Med pålitelighet menes hvor nøyaktig innsamlingen av data har vært.

Det er vår vurdering at vi gjennom byrådsavdelingens og bydelenes redegjørelser, og vår gjennomgang av tilhørende dokumentasjon, i oppfølgingsundersøkelsen fikk tilstrekkelig informasjon til å trekke konklusjon om status for varslede tiltak og om føringer etter behandling av rapport 10/2022 i politiske organer er fulgt opp. Det er også vår vurdering at vi ved gjennomgang av skriftlige dokumentasjonen og enkeltsaker i fagsystemet Fasit fikk tilstrekkelige fakta til å vurdere de aktuelle bydelenes behandling av søknader om økonomisk stønad til store barnefamilier. Vi stilte bydelene oppfølgingsspørsmål og ga dem anledning til å forklare og

påpeke eventuelle forhold av relevans for sakene som vi eventuelt ikke hadde fanget opp i vår gjennomgang.

Dataenes gyldighet og pålitelighet er vurdert og kvalitetssikret internt i Kommunerevisjonen. Kvalitetssikringen er foretatt av andre personer enn dem som har samlet inn og behandlet dataene. Kommunerevisjonen har kvalitetssikret at revisjonskriteriene er relevante for undersøkelsens problemstillinger, både gjennom en intern kvalitetssikring og ved at Byrådsavdeling for arbeid, integrering og sosiale tjenester og bydelene Bjerke, Frogner, Grorud, Grünerløkka, Nordre Aker og Sagene har hatt mulighet til å kommentere og foreslå endringer i kriteriene og til å kommentere og verifisere beskrivelsene av fakta.

For å styrke påliteligheten til dataene bygger undersøkelsen på data fra ulike kilder, og den er gjennomført med ulike metoder. Datagrunnlaget er triangulert ved gjennomgang av dokumentasjon og intervjuer så langt som mulig innenfor undersøkelsens rammer.

Med trianguleringen har vi kryssjekket utsagn eller praksis ved hjelp av de ulike metodene for datainnsamling. For å forsikre oss om at vi gjengir utsagn i intervjuer på korrekt måte, har alle intervjuene blitt verifisert av respondentene. Vi har kvalitetssikret at det innhentede datagrunnlaget var relevant og dekkende for kriteriet det skulle vurderes opp mot, og for undersøkelsenes vurderinger og konklusjoner.

Kommunerevisjonens beskrivelser, vurderinger og konklusjoner er avpasset de mulighetene og begrensningene som ligger i datagrunnlaget. Som grunnlag for våre vurderinger og konklusjoner mener vi at de innsamlede dataene er tilstrekkelig gyldige og pålitelige.

Vedlegg 3 Uttalelse fra byråden for sosiale tjenester

Byrådsavdeling for sosiale tjenester

Kommunerevisjonen
Fredrik Selmers vei 3
0663 OSLO

Unntatt offentlighet
Offl. § 5 andre ledd

Deres ref.:
23/360 - 61

Vår ref. (saksnr.):
21/4015 - 36

Saksbeh.:
Marit Helene Hestad, 901 61 425

Dato:
20.02.2024

Rapport til uttalelse - Økonomisk stønad til store barnefamilier

Jeg viser til Kommunerevisjonens rapport til uttalelse – Økonomisk stønad til store barnefamilier. Kommunerevisjonen har undersøkt hvordan bydelene Bjerke, Frogner, Grünerløkka, Nordre Aker og Sagene har behandlet et utvalg søknader om økonomisk stønad i perioden august 2022 til desember 2023. Undersøkelsen omfatter også oppfølging av rapport 10/2022 Økonomisk stønad til store barnefamilier. Bydel Sagene var ikke en del av den undersøkelsen.

Kommunerevisjonen har undersøkt om søknader om økonomisk stønad for store barnefamilier behandles i samsvar med gjeldende regler, og om byråden for sosiale tjenester og bydelene Bjerke, Frogner, Grorud, Grünerløkka og Nordre Aker har iverksatt varslede tiltak og fulgt opp politiske føringer etter behandlingen av rapport 10/2022. Kommunerevisjonen konkluderer med at politiske føringer er fulgt opp og at de fem bydelene i hovedsak behandlet søknader om økonomisk stønad til store barnefamilier i samsvar med gjeldende regler.

Kommunerevisjonen ber om svar på følgende spørsmål:

1. Har informasjonen om prosjektets hensikt vært tilstrekkelig klar?
2. Har byråden kommentarer til prosjektets metode, anvendte kilder eller data som kan ha betydning for rapportens konklusjoner? I tilfelle hvilke?
3. Har byråden kommentarer til revisjonskriteriene som ligger til grunn for våre vurderinger? I tilfelle hvilke?
4. Hva er byrådets samlede vurdering av rapportens konklusjoner og anbefalinger?
5. Vil byråden vurdere og eventuelt iverksette tiltak på bakgrunn av rapportens konklusjoner og anbefalinger? I tilfelle hvilke?
6. Hvilket tidsperspektiv gjelder for iverksettelse og gjennomføring av tiltak/ene?
7. Oppfattes rapporten som nyttig? Oppgi begrunnelse hvis dette ikke allerede har framkommet som svar på ovenstående spørsmål.
8. Hvordan vurderes rapportens oppbygning og språkbruk?

Spørsmål 1-3:

Informasjonen om prosjektets hensikt har vært tilstrekkelig klar. Jeg har ingen merknader til prosjektets metode, anvendte kilder eller data, eller kommentarer til revisjonskriteriene.

Spørsmål 4 og 7:

Rapporten er grundig og detaljert og beskriver godt de funnene som er gjort ved mappegjennomgang av saker som omhandler økonomisk sosialhjelp til store barnefamilier. Rapporten gir nyttig informasjon og læring både for byrådsavdelingen og bydelene.

Kommunerevisjonen konkluderer med at mappegjennomgangen viste at bydelene i hovedsak behandlet søknader om økonomisk sosialhjelp til store barnefamilier i tråd med gjeldende regelverk. Kommunerevisjonen påpeker at det likevel er forbedringsområder knyttet til fullstendig kartlegging av alle familiene og begrunnelser i vedtak. Basert på Kommunerevisjonens redegjørelser i rapporter, ser også byrådsavdelingen at ikke alle familiene er tilstrekkelig kartlagt og at vedtak kan være mangelfullt begrunnet. Nav-kontorene skal sikre at saken er så godt opplyst som mulig. Hvilke opplysninger som er nødvendige må ses i sammenheng med søkerens situasjon og hva det søkes om. NAV-veilederen må da være aktiv i kartleggingsprosessen for å få frem nødvendig informasjon og opplysninger, men det skal heller ikke innhentes mer informasjon og dokumentasjon enn nødvendig. De faktiske forholdene som har vært avgjørende for Nav sin behandling av saken, skal fremkomme av vedtaket. Det er derfor min vurdering at begrepet fullstendig kartlegging er lite hensiktsmessig.

Spørsmål 5 og 6:

Kompetanse- og kvalitetsutvikling for å sikre god kvalitet i tjenestene, er et kontinuerlig arbeid. Byrådsavdelingen vil fortsette med det arbeidet og de tiltakene som allerede er i gang. Vi har god erfaring med praksisnære samlinger som bidrar til kompetanseheving og læring på tvers. Tilbakemeldingene fra bydelene er at dette er nyttig og lærerikt. For 2024 planlegges det 3-4 samlinger. Tema for den ene samlingen er kartlegging og oppfølging av barnefamilier.

På bakgrunn av Kommunerevisjonens rapport, vil byrådsavdelingen særlig følge med på hvilke tiltak NAV Sagene vil igangsette.

Spørsmål 8:

Rapporten er lettlest og hensiktsmessig inndelt i kapitler.

Vennlig hilsen

Julianne Ferskaug
byråd

Vedlegg 4 Uttalelse fra Bydel Bjerke

Bydel Bjerke

Kommunerevisjonen
Fredrik Selmers vei 3
0663 OSLO

Thea Westad Schjødt

Deres ref.:
23/360 - 62

Vår ref. (saksnr.):
21/23451 - 20

Saksbehandler:
Einar Lødemehl

Dato: 19.02.2024

Rapport til uttalelse - Økonomisk stønad til store barnefamilier - svarfrist 26.02.2024

Bydel Bjerke kjenner seg igjen i rapportens beskrivelse av NAV-kontorets behandling av økonomisk stønad til store barnefamilier og slutter seg til rapportens konklusjoner.

NAV Bjerke vil framover jobbe videre med hvordan det jobbes med en fullstendig kartlegging av barns behov, herunder vurderinger av barns behov ved konsekvensvedtak. NAV vil også følge opp bruk av tolk og at vurderinger rundt bruk av tolk dokumenteres.

Ut over dette har ikke Bydel Bjerke ytterligere kommentarer til rapporten

Vennlig hilsen

Alexander Standal Bergli
avdelingssjef

Einar Lødemehl
seksjonssjef

Besøksadresse:
Ulvenveien 84, 0581 Oslo
Postadresse:
Postboks 13 Økern, 0508 OSLO

Telefon: 21802180
postmottak@bbj.oslo.kommune.no
Org. nr.: 974778874
oslo.kommune.no

Vedlegg 5 Uttalelse fra Bydel Frogner

Bydel Frogner

Kommunerevisjonen
Fredrik Selmers vei 3
0663 OSLO

Thea Westad Schjødt

Deres ref.:
23/360 - 62

Vår ref. (saksnr.):
24/7184 - 3

Saksbehandler:
Abdollah Hejab

Dato: 01.03.2024

Rapport til uttalelse - Økonomisk stønad til store barnefamilier

Svar fra bydel Frogner

1. Har informasjonen om prosjektets hensikt vært tilstrekkelig klar?

Ja.

2. Har bydelen kommentarer til prosjektets metode, anvendte kilder eller data som kan ha betydning for rapportens konklusjoner? I tilfelle hvilke?

- Vi opplever at det har vært for kort tid mellom det første tilsynet og oppfølgingstilsynet. Det tar tid å planlegge, gjennomføre og skape endring slik at vi nok hadde kommet lengre i den interne prosessen dersom det hadde vært en noe lengre tidsperiode mellom de to rundene.
- NAV Frogner har kontakt med få store barnefamilier (mer enn fire barn) og finner skillet mellom familier med 1-2 barn og familier med mange barn noe unaturlig. Vi tenker at kartlegging, vurdering og oppfølging av barnefamilier vil være den samme uavhengig av antall barn.

3. Har bydelen kommentarer til revisjonskriteriene som ligger til grunn for våre vurderinger? I tilfelle hvilke?

Nei.

4. Hva er bydelens samlede vurdering av rapportens konklusjoner og anbefalinger?

Vi tar rapporten til etterretning og vil jobbe videre med funnene og temaene som omhandles i denne.

 Oslo kommune
Bydel Frogner
Lønn stab/ledelse

Besøksadresse:
Drammensveien 60, 0271 OSLO
Postadresse:
Postboks 2400, 0201 OSLO

Telefon:
postmottak@bfr.oslo.kommune.no
Org. nr.: 874778702
oslo.kommune.no

side 2

5. Vil bydelen vurdere og eventuelt iverksette tiltak på bakgrunn av rapportens konklusjoner og anbefalinger? I tilfelle hvilke?

Vi vil følge opp de tiltakene som også er nevnt i rapporten.

- Tilbud om hjemmebesøk til barnefamilier
- Fagmøte med temaer knyttet til arbeid med barnefamiliene
- Ny vurdering av praksisen med reduksjon i barnetillegget for barn over 18 år når skoleeleven mottar stipend

6. Hvilket tidsperspektiv gjelder for iverksettelse og gjennomføring av tiltak/ene?

- *Tilbud om hjemmebesøk til barnefamilier*
Vi jobber fortsatt med en løsning på dette etter at NAV Frogner har vært i en krevende periode med utskiftning av personale
- *Fagmøte med temaer knyttet til arbeid med barnefamiliene*
Gjennomføres våren 2024
- *Ny vurdering av praksisen med reduksjon i barnetillegget for barn over 18 år når skoleeleven mottar stipend*
Mars 2024

7. Oppfattes rapporten som nyttig? Oppgi begrunnelse hvis dette ikke allerede har framkommet som svar på ovenstående spørsmål.

Ja, rapporten gir oss godt grunnlag til å se på egen praksis når det gjelder kartlegging, vurdering og oppfølging av barnefamilier som er i kontakt med NAV Frogner.

Se ellers kommentaren om tidsperspektivet i punkt 2.

8. Hvordan vurderes rapportens oppbygning og språkbruk

Bra. Ryddig med eget avsnitt for hver bydel.

Vennlig hilsen

Malin Ericson
seksjonsleder

Abdollah Hejab
teamleder

Mottakere
Kommunerevisjonen
Kommunerevisjonen
Kommunerevisjonen

Thea Westad Schjødt
Thea Westad Schjødt
Thea Westad Schjødt

 Oslo kommune
Bydel Frogner
Lønn stab/ledelse

Besøksadresse:
Drammensveien 60, 0271 OSLO
Postadresse:
Postboks 2400, 0201 OSLO

Telefon:
postmottak@bfr.oslo.kommune.no
Org. nr.: 874778702
oslo.kommune.no

Vedlegg 6 Uttalelse fra Bydel Grorud

Bydel Grorud

Kommunerevisjonen
Fredrik Selmers vei 3
0663 Oslo

Deres ref.:
23/360-62

Vår ref.:
21/23441

Saksbehandler:
Asad Ul Islam Jamil

Dato: 26.02.2024

Tilbakemelding på rapport - Økonomisk stønad til store barnefamilier

Viser til brev fra Kommunerevisjonen datert 06.02.2024 med saksnr. 23/360 – 62.

Bydel Groruds tilbakemelding på Kommunerevisjonens spørsmål er følgende:

1. Ja
2. Nei
3. Nei
4. NAV Grorud iverksatte tiltak etter den første forvaltningsrevisjonen som hadde som mål at saksbehandlingen av stønad til store barnefamilier er i tråd med gjeldende regelverk. Anbefalinger og konklusjoner oppleves å gi et riktig bilde av situasjonen for bydel Grorud sin del.
5. Ja, vi vil sørge for at tolk blir benyttet i større grad, der det er behov og hensiktsmessig.
6. Umiddelbart
7. Ja. Rapporten gir en viktig tilbakemelding på hvordan vi utfører saksbehandlingen, og den bidrar til å korrigere saksbehandlingen der det er nødvendig.
8. Bra

Med vennlig hilsen

Ayub Tughra

bydelsdirektør

Vedlegg 7 Uttalelse fra Bydel Grünerløkka

NAV Grünerløkka

Kommunerevisjonen
Avdeling for forvaltningsrevisjon

14.02.2024

Dato:

Rapport til uttalelse – økonomisk stønad til store barnefamilier

1. Har informasjonen om prosjektets hensikt vært tilstrekkelig klar?

Ja, hensikten til prosjektet har vært klar.

2. Har bydelen kommentarer til prosjektets metode, anvendte kilder eller data som kan ha betydning for rapportens konklusjoner? I tilfelle hvilke?

Bydelen opplever at det er benyttet relevante metoder, kilder og data, men klarer ikke å se i rapporten at kommunerevisjonen benyttet seg av systemene Modia og Gosys for innhentning av informasjon. Det vurderes som en sårbarhet, da viktig informasjon kan ha blitt utelatt i rapporten av den grunn. Særlig kan systemet Modia ha relevante opplysninger om kartlegging og oppfølgingen av barnefamilier i bydelen.

3. Har bydelen kommentarer til revisjonskriteriene som ligger til grunn for våre vurderinger? I tilfelle hvilke?

Nei, bydelen har ingen kommentarer. Revisjonskriteriene vurderes som relevante for det som skal undersøkes.

4. Hva er bydelens samlede vurdering av rapportens konklusjoner og anbefalinger?

Bydelen vurderer rapporten som svært viktig for utviklingsarbeidet på kontoret. Bydelen opplever rapporten som grundig og kjenner seg igjen i konklusjonene. Anbefalingene vurderes også som nyttige i det kontinuerlige arbeidet med barnefamilier.

5. Vil bydelen vurdere og eventuelt iverksette tiltak på bakgrunn av rapportens konklusjoner og anbefalinger? I tilfelle hvilke?

Ja, bydelen ønsker å iverksette tiltak på bakgrunn av rapportens konklusjoner og anbefalinger.

NAV Grünerløkka ønsker å iverksette følgende tiltak:

- Utarbeide risiko- og sårbarhetsanalyse av familiearbeidet på NAV Grünerløkka.
- Utarbeide et eget årshjul som handler om oppfølging av barnefamilier.
- Stikkprøver av vedtak om økonomisk sosialhjelp til barnefamilier. 10 stikkprøver hver måned.
- Forbedre og videreutvikle kartleggingsskjema for barnefamilier, samt sette kartleggingen i et system hvor alle barnefamilier har en grundig kartlegging per år og et møtepunkt per år hvorav kartleggingen blir oppdatert.
- Fortsette å ha fokus på hvordan følge opp barnefamilier i NAV, øke bruken av hjemmebesøk og samarbeid med andre relevante instanser.
- Ha workshop med fokus på hvordan foreta individuelle vurderinger og vurderinger av barns behov i vedtak.
- Delta på egenvurdering 2024 – Kartlegging, vurdering og beslutning av barns behov ved søknad om økonomisk stønad i regi av Statsforvalteren i Oslo og Viken.

6. Hvilket tidsperspektiv gjelder for iverksettelse og gjennomføring av tiltak/ene?

Arbeidet med å iverksette tiltakene ovenfor ønsker kontoret å gjøre våren 2024. Flere av de meldte tiltakene er et fortløpende arbeid og gjennomføringen vil da ikke ha en sluttdato. Kontoret ønsker å ha ferdigstilt risiko- og sårbarhetsanalysen og et års hjul for familiearbeidet innen april 2024. Når det gjelder kartlegging og oppfølging av barnefamilier ønsker kontoret å arbeide planmessig med dette våren 2024. For å videreutvikle både kartleggingen og oppfølgingen av barnefamilier etter samfunnets, bydelens befolkning og familiene sine behov, må disse temaene tas opp med jevne mellomrom. Når det gjelder å ha en workshop rundt individuelle vurderinger og vurderinger av barns behov i vedtak, vil kontoret gjennomføre dette før sommeren 2024.

7. Oppfattes rapporten som nyttig? Oppgi begrunnelse hvis dette ikke allerede har framkommet som svar på ovenstående spørsmål.

Rapporten oppleves som nyttig. Kontoret synes det er fint å få tilbakemeldinger på arbeidet som gjøres og forbedringsområdene når det gjelder kartlegging og oppfølging av barnefamilier. Det er viktig for kontoret å ha en praksis som er i tråd med regelverket. Arbeidet med barnefamilier er en prioritet og noe vi ønsker å fortsette å arbeide planmessig med. Rapporten er med på å synliggjøre behovene og hvilket fokus kontoret trenger akkurat nå når det gjelder familiearbeidet.

8. Hvordan vurderes rapportens oppbygning og språkbruk?

Rapporten språk og oppbygning vurderes som god.

Vennlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Lise Andersen', with a stylized, flowing script.

Lise Andersen
NAV-leder
NAV Grünerløkka

Vedlegg 8 Uttalelse fra Bydel Nordre Aker

Bydel Nordre Aker

Kommunerevisjonen
Fredrik Selmers vei 3
0663 OSLO

Thea Westad Schjødt

Deres ref.:
23/360 - 62

Vår ref. (saksnr.):
22/88914 - 9

Saksbehandler:
Veronica Gjøl Gaustad

Dato: 26.02.2024

Uttalelse til rapport om økonomisk stønad til store barnefamilier

Bydel Nordre Aker's tilbakemelding på rapporten:

1. Har informasjonen om prosjektets hensikt vært tilstrekkelig klar?

Bydel Nordre Aker har mottatt tilstrekkelig med informasjon om hensikten om prosjektet

2. Har bydelen kommentarer til prosjektets metode, anvendte kilder eller data som kan ha betydning for rapportens konklusjoner? I tilfelle hvilke?

Ingen kommentar.

3. Har bydelen kommentarer til revisjonskriteriene som ligger til grunn for våre vurderinger? I tilfelle hvilke?

Ingen kommentar

4. Hva er bydelens samlede vurdering av rapportens konklusjoner og anbefalinger?

Bydel Nordre Aker mener rapporten har vært nyttig i arbeid med store barnefamilier. Vi tar med oss konklusjonene og anbefalingene videre i det sosialfaglige arbeidet.

5. Vil bydelen vurdere og eventuelt iverksette tiltak på bakgrunn av rapportens konklusjoner og anbefalinger? I tilfelle hvilke?

 Oslo kommune
Bydel Nordre Aker
Seksjon NAV

Besøksadresse:
Gullhaugveien 7, 0484 Oslo
Postadresse:
Postboks 4433 Nydalen, 0403 OSLO

Telefon: 21802180
postmottak@bna.oslo.kommune.no
Org. nr.: 974778882
oslo.kommune.no

side 2

Vi har allerede iverksatt tiltak etter forrige revisjon, og vil fremover oppdatere rutinene jevnlig. Vi har styrket kartleggingen av barnefamilier ved å gjennomføre klientgjennomganger annenhver måned. Før hadde vi klientgjennomganger to ganger i året.

6. Hvilket tidsperspektiv gjelder for iverksettelse og gjennomføring av tiltak/ene?

Tiltakene er allerede igangsatt. Rutinene vil oppdateres to ganger per år.

7. Oppfattes rapporten som nyttig? Oppgi begrunnelse hvis dette ikke allerede har framkommet som svar på ovenstående spørsmål.

Bydel Nordre Aker oppfatter rapporten som nyttig og tydelig.

8. Hvordan vurderes rapportens oppbygning og språkbruk?

Bydelen oppfatter rapportens oppbygging og språkbruk som god.

Vennlig hilsen

Jens Christian Stavenes
avdelingsdirektør

Veronica Gjøl Gaustad
enhetsleder

Mottakere
Thea Westad Schjødt

Kopi til
Jens Christian Stavenes

Bydel Nordre Aker

 Oslo kommune
Bydel Nordre Aker
Seksjon NAV

Besøksadresse:
Gullhaugveien 7, 0484 Oslo
Postadresse:
Postboks 4433 Nydalen, 0403 OSLO

Telefon: 21802180
postmottak@bna.oslo.kommune.no
Org. nr.: 974778882
oslo.kommune.no

Vedlegg 9 Uttalelse fra Bydel Sagene

Bydel Sagene

Kommunerevisjonen
Fredrik Selmers vei 3
0663 OSLO

Deres ref.:
23/360 - 67

Vår ref. (saksnr.):
24/7114 - 2

Saksbehandler:
Inge Olav Solli

Dato: 21.02.2024

Orientering om oversendelse av rapport til uttalelse - Økonomisk stønad til store barnefamilier

Det vises til brev fra Kommunerevisjonen om «Orientering om oversendelse av rapport til uttalelse - Økonomisk stønad til store barnefamilier» hvor det bes om bydelsdirektørens uttalelse på 8 spørsmål.

Fra Bydel Sagene gis det følgende besvarelse:

1. Har informasjonen om prosjektets hensikt vært tilstrekkelig klar?

Bydelen opplever at informasjonen om prosjektets hensikt har vært tilstrekkelig klar.

2. Har bydelen kommentarer til prosjektets metode, anvendte kilder eller data som kan ha betydning for rapportens konklusjoner? I tilfelle hvilke?

Bydelen opplever at metode og kildebruk har vært tilfredsstillende.

 Oslo kommune
Bydel Sagene
Avdeling for økonomi og
virksomhetsstyring

Besøksadresse:
Vitaminveien 4, 0485 OSLO
Postadresse:
Postboks 4283 Nydalen, 0401 OSLO

Telefon:
postmottak@bsa.oslo.kommune.no
Org. nr.: 974778726
oslo.kommune.no

side 2

3. Har bydelen kommentarer til revisjonskriteriene som ligger til grunn for våre vurderinger? I tilfelle hvilke?

Bydelen har ingen kommentarer til kriteriene.

4. Hva er bydelens samlede vurdering av rapportens konklusjoner og anbefalinger?

Konklusjonene i rapporter peker på utfordringer og gir anbefalinger som vi mener er gode og relevante.

5. Vil bydelen vurdere og eventuelt iverksette tiltak på bakgrunn av rapportens konklusjoner og anbefalinger? I tilfelle hvilke?

I egen sak behandlet av bydelsutvalget BU-sak 40/23 ble Bydel Sagenes oppfølging følgende:

«NAV Sagene følger opp funnene i kommunerevisjonens rapport. NAV skal være et kontor som er opptatt av og nysgjerrige på hvordan barna har det i de barnefamilier det er kontakt med.

Bydelen skal ha gode samtaler med foreldrene og skal innhente informasjon om skolene/barnehagene, fritidsaktiviteter, kostnader og behov. Det vurderes at det er gode rutiner for systematisk oppfølging av barnefamiliene.

NAV Sagene opplever et godt samarbeid med andre tjenester rundt barnefamiliene. Det er et særskilt ansvar for at familiene har nok penger for at barna skal sikres en trygg oppvekt og kunne delta i alminnelige skole – og fritidsaktiviteter der de bor.

Lavinntektsfamilier er en prioritert gruppe ved vårt kontor, og foreldrene er prioritert for oppfølging mot arbeid eller arbeidsrettede/kvalifiserende tiltak.

Ved utmåling av økonomisk sosialhjelp foretas det individuelle vurderinger.»

6. Hvilket tidsperspektiv gjelder for iverksettelse og gjennomføring av tiltak/ene?

Iverksettelse er allerede igangsatt.

Oslo kommune
Bydel Sagene
Avdeling for økonomi og
virksomhetsstyring

Besøksadresse:
Vitaminveien 4, 0485 OSLO
Postadresse:
Postboks 4283 Nydalen, 0401 OSLO

Telefon:
postmottak@bsa.oslo.kommune.no
Org. nr.: 974778726
oslo.kommune.no

side 3

7. Oppfattes rapporten som nyttig? Oppgi begrunnelse hvis dette ikke allerede har framkommet som svar på ovenstående spørsmål.

Rapporten oppfattes som nyttig.

8. Hvordan vurderes rapportens oppbygning og språkbruk?

Rapporten har en god oppbygning og har et forståelig språkbruk.

Vennlig hilsen

Morten Sanden
bydelsdirektør

Inge Olav Solli
økonomisjef

Kopi til
Erling Bårdsen

Bydel Sagene

 Oslo kommune
Bydel Sagene
Avdeling for økonomi og
virksomhetsstyring

Besøksadresse:
Vitaminveien 4, 0485 OSLO
Postadresse:
Postboks 4283 Nydalen, 0401 OSLO

Telefon:
postmottak@bsa.oslo.kommune.no
Org. nr.: 974778726
oslo.kommune.no

Oslo

Oslo kommune
Kommunerevisjonen
Fredrik Selmers vei 3
0663 Oslo

Tel. +21 80 21 80

Rapport 5/2024

Du finner mer informasjon
om Kommunerevisjonen
og våre rapporter på:

www.krv.oslo.kommune.no